

**T.C.
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**HATAY İLİ PAPİLİONOİDEA VE HESPERİOİDEA (*LEPIDOPTERA*)
EKOLOJİSİ VE FAUNASI**

MEHMET GÜL

**BİYOLOJİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**HATAY
ARALIK-2019**

T.C.
MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HATAY İLİ PAPILIONOİDEA VE HESPERIOİDEA (*LEPIDOPTERA*)
EKOLOJİSİ VE FAUNASI

MEHMET GÜL

BİYOLOJİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

HATAY
ARALIK-2019

T.C.
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HATAY İLİ PAPILIONOIDEA VE HESPERIOIDEA (LEPIDOPTERA)
EKOLOJİSİ VE FAUNASI

MEHMET GÜL
BİYOLOJİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANSTEZİ

Doç. Dr. Erol ATAY danışmanlığında hazırlanan bu tez 12/12/2019 tarihinde aşağıdaki jüri üyeleri tarafından **OYBİRLİĞİ** ile kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Erol ATAY
Başkan

Prof. Dr. Ahmet KASAPOĞLU
Üye

Doç. Dr. Hikmet Yeter ÇOĞUN
Üye

Kod No:

Doç. Dr. Cengiz KARACA
Enstitü Müdürü

Bu çalışma M.K.Ü. Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonunca Desteklenmiştir.

Proje No:12203

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

12.12.2019

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını ve tez üzerinde Yükseköğretim Kurulu tarafından hiçbir değişiklik yapılamayacağı için tezin bilgisayar ekranında görüntülendiğinde asıl nüsha ile aynı olması sorumluluğunun tarafıma ait olduğunu beyan ederim.

MEHMET GÜL

ÖZET

Bu çalışma Hatay ilinde yayılış gösteren gündüz kelebeği türlerinin tespiti, bu türlerin dağılımları, habitatlarının belirlenmesi ve yaşamlarına olumsuz etkenlerin araştırılması amacıyla yapılmıştır. Çalışma 2017-2018 yılları arasında gerçekleştirilmiştir.

Hatay il sınırları içerisindeki farklı birçok habitatta her mevsimde arazi çalışmaları yürütülmüştür. Yapılan çalışmalar sonucunda 6 familyaya ait 100 kelebek türü belirlenmiştir. Bu sayı, Türkiye'deki kelebek tür sayısının yaklaşık %20'sidir. Tespit edilen familyalar ve tür sayıları sırasıyla şöyledir: *Papilionidae* (7), *Pieridae* (12), *Lycaenidae* (30), *Nymphalidae* (20), *Satyridae* (16), *Hesperiidae* (15).

Arazi çalışmaları sırasında türlerin ayrıntılı fotoğrafları çekilmiş, habitat özellikleri ve yoğunluklarıyla ilgili bilgiler kaydedilmiştir. Toplamda 58 gün arazi çalışması gerçekleştirilmiştir.

Tespit edilen kelebeklerden 3'ünün nesli tehdit altındadır. *Polyommatus bollandi*, *Cigaritis cilissa*, *Melanargia syriaca*. Türkiye'deki kelebeklerin kırmızı kitabı'na göre, bu türlerden endemik olan *Polyommatus bollandi* "Kritik (CR)" kategorisinde yer almaktadır.

Çalışmamızda, kelebekler üzerinde yaşam alanlarının yok edilmesi, aşırı otlatma ve maden faaliyetleri gibi antropojenik etkiler tespit edilmiştir. Hatay'da kelebekler üzerindeki olumsuz etkilerin kaldırılması, ilimizdeki kelebek gözlemciliğinin geliştirilmesi, biyolojik çeşitliliğin ve zenginliğin gelecek nesillere aktarılması açısından önemli olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kelebek, Papilionidae, Hesperidae, Hatay.

ABSTRACT

This study was carried out to determine the butterfly species in Hatay, their distribution and habitats and to investigate the negative effects on their lives. The study was performed between 2017-2018.

Field studies have been conducted out in many different habitats in Hatay province in all seasons. As a result of field studies, 100 butterfly species belonging to 6 families were identified. This number is about 20% of the number of butterfly species in Turkey. Identified families and number of species are as follows: *Papilionidae* (7), *Pieridae* (12), *Lycaenidae* (30), *Nymphalidae* (20), *Satyridae* (16), *Hesperiidae* (15).

During the field studies, detailed photographs of the species were taken and information about habitat characteristics and densities were recorded. A total of 58 days of field work was carried out.

Three of the identified butterflies are threatened. *Polyommatus bollandi*, *Cigaritis cilissa*, *Melanargia syriaca*. *Polyommatus bollandi* is listed as “Endangered”(CR) in the Red Book of Butterflies in Turkey..

Anthropogenic effects such as destruction of habitats, overgrazing and mining activities, have been determined on butterflies. The removal of negative effects on butterflies in Hatay will be important in terms of developing butterfly watching in our province and hand down the biodiversity and biological richness to next generations.

Key: Butterfly, Papilionidae, Hesperidae, Hatay

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tez konusunun belirlenmesinde, araştırılması ve yazımı sırasında sahip olduğu bilgi birikimi ve tecrübesi ile çalışmayı yönlendiren ve her türlü yardımı esirgemeyen saygıdeğer danışman hocam Doç. Dr. Erol ATAY'a sonsuz saygı ve teşekkürlerimi sunarım. Beni kelebekler ile tanıştıran ve kelebek gözlemciliğini sevdiren, bu çalışmada benimle kelebekler hakkındaki bilgilerini, görüşlerini ve paylaşan Dr. Ali ATAHAN ve Mehmet ATAHAN'a, arazi çalışmaları sırasında bana her zaman destek olan Bulut YILDIZ ve Muhammed Ali ŐAHUTOĐLU'na, tez yazım aşamasında destekleri için Ömral Ünsal ÖZKOÇ'a ve bu çalışmanın her parçasında benimle olan Sevcan GEZGİN'e teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	I
ABSTRACT.....	II
TEŞEKKÜR.....	III
İÇİNDEKİLER.....	IV
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	VIII
SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ.....	XI
1. GİRİŞ.....	1
2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR.....	6
3. MATERYAL ve YÖNTEM.....	7
3.1. Arazi çalışmaları.....	7
3.2. Tür tespit çalışmaları.....	7
4. BULGULAR VE TARTIŞMA.....	8
4.1. Üstfamilya Papilionidae.....	8
4.1.1. Familya Papilionidae.....	8
4.1.1.1. <i>Zerynthia deyrollei</i> (Oberthür, 1869) (Step fisto kelebeği).....	8
4.1.1.2. <i>Zerynthia cerisyi</i> (Godart, 1822) (Orman fisto kelebeği).....	9
4.1.1.3. <i>Archon apollinus</i> (Herbit, 1789) (Yalancı apollo).....	10
4.1.1.4. <i>Parnassius mnemosyne</i> (Linnaeus, 1758) (Dumanlı apollo).....	11
4.1.1.5. <i>Iphiclides podalirius</i> (Linnaeus, 1758) (Erik kırlangıçkuyruk).....	12
4.1.1.6. <i>Papilio alexanor</i> (Esper, 1800) (Kaplan kırlangıçkuyruk).....	13
4.1.1.7. <i>Papilio machaon</i> (Linnaeus, 1758) (Kırlangıçkuyruk).....	15
4.1.2. Familya Pieridae.....	15
4.1.2.1. <i>Aporia crataegi</i> (Linnaeus, 1758) (Alıç kelebeği).....	16
4.1.2.2. <i>Leptidea sinapis</i> (Linnaeus, 1758) (Narin ormanbeyazı).....	17
4.1.2.3. <i>Pieris rapae</i> (Linnaeus, 1758) (Küçük beyazmelek).....	18
4.1.2.4. <i>Pieris pseudorapae</i> (Verity, 1908) (Yalancı beyazmelek).....	19
4.1.2.5. <i>Pieris brassicae</i> (Linnaeus, 1758) (Büyük beyazmelek).....	20
4.1.2.6. <i>Pontia edusa</i> (Fabricus, 1777) (Yeni benekli melek).....	21
4.1.2.7. <i>Anthocharis cardamines</i> (Linnaeus, 1758) (Turuncu süslü kelebek).....	22
4.1.2.8. <i>Euchloe belemia</i> (Esper, 1800) (Akdeniz öyklosu).....	23
4.1.2.9. <i>Euchloe ausonia</i> (Hübner, 1805) (Dağ öyklosu).....	24
4.1.2.10. <i>Colias crocea</i> (Fourcroy, 1785) (Sarı azamet).....	25
4.1.2.11. <i>Gonepteryx rhamni</i> (Linnaeus, 1758) (Orakkanat).....	26
4.1.2.12. <i>Gonepteryx cleopatra</i> (Linnaeus, 1767) (Kloepatra).....	27
4.1.3. Familya Lycaenidae.....	28
4.1.3.1. <i>Cigaritis acamas</i> (Klug, 1834) (Şeytancık).....	29
4.1.3.2. <i>Cigaritis cilissa</i> (Lederer, 1861) (Akdeniz Şeytancığı).....	30
4.1.3.3. <i>Lycaena phlaeas</i> (Linnaeus, 1761) (Benekli bakır kelebeği).....	31

4.1.3.4. <i>Lycaena tityrus</i> (Poda, 1761) (İsli bakır kelebeği)	32
4.1.3.5. <i>Lycaena alciphron</i> (Rottemburg, 1775) (Mor bakır kelebeği)	33
4.1.3.6. <i>Lycaena thersamon</i> (Esper, 1784) (Küçük ateş kelebeği)	34
4.1.3.7. <i>Callophrys rubi</i> (Linnaeus, 1758) (Zümrüt).....	35
4.1.3.8. <i>Satyrrium w-album</i> (Knoch, 1782) (Karaağaç Sevbeni).....	36
4.1.3.9. <i>Satyrrium ilicis</i> (Esper, 1779) (Büyük sevbeni).....	37
4.1.3.10. <i>Satyrrium spini</i> (Fabricus, 1787) (Güzel sevbeni)	38
4.1.3.11. <i>Lampides boeticus</i> (Hübner, 1819) (Lampides)	39
4.1.3.12. <i>Leptotes pirithous</i> (Linnaeus, 1767) (Mavi zebra)	40
4.1.3.13. <i>Tarucus balkanicus</i> (Freyer, 1844) (Balkan kaplanı).....	41
4.1.3.14. <i>Celestrina argiolus</i> (Linnaeus, 1758) (Kutsal mavi).....	42
4.1.3.15. <i>Zizeeria karsandra</i> (Moore,1865) (Karsandra)	43
4.1.3.16. <i>Chilades galba</i> (Lederer, 1855) (Akdeniz Mücevherkelebeği).....	44
4.1.3.17. <i>Chilades trochylus</i> (Freyer, 1843) (Mücevher kelebeği).....	45
4.1.3.18. <i>Turanana endymion</i> (Freyer, 1850) (Anadolu turanmavisi).....	46
4.1.3.19. <i>Pseudophilotes vicrama</i> (Moore, 1865) (Himalaya mavi kelebeği).....	47
4.1.3.20. <i>Glaucopsyche alexis</i> (Poda, 1761) (Karagözmavisi).....	48
4.1.3.21. <i>Iolana iolas</i> (Ochsenheimer, 1816) (Devmavi kelebek).....	49
4.1.3.22. <i>Aricia bassoni</i> (T.Larsen, 1974) (Çok gözlü Lübnan mavisi).....	50
4.1.3.23. <i>Plebejus eurypilus</i> (Gerhard, 1851) (Doğulu esmergöz).....	51
4.1.3.24. <i>Aricia agestis</i> (Denis & Schiffermüller, 1775) (Çokgözlü esmer)	52
4.1.3.25. <i>Aricia eumedon</i> (Esper, 1780) (Geranyum çokgözlüsü)	53
4.1.3.26. <i>Polyommatus daphnis</i> (Schiffermüller, 1775) (Çokgözlü dafnis).....	54
4.1.3.27. <i>Polyommatus amandus</i> (Schneider, 1792) (Çokgözlü Amanda).....	55
4.1.3.28. <i>Polyommatus icarus</i> (Rottemburg, 1775) (Çokgözlü mavi).....	56
4.1.3.29. <i>Polyommatus thersites</i> (Cantaner, 1834) (Çokgözlü meneksemavisi) ...	57
4.1.3.30. <i>Polyommatus bollandi</i> (Dumont, 1998) (Çokgözlü Hataymavisi)	58
4.1.4. Nymphalidae Familyası	59
4.1.4.1. <i>Danaus chrysippus</i> (Linnaeus, 1758) (Sultan)	60
4.1.4.2 <i>Charaxes jasius</i> (Linnaeus, 1767) (Çift kuyruklu paşa).....	61
4.1.4.3. <i>Limenitis reducta</i> (Staudinger, 1901) (Akdeniz hanimeli kelebeği)	61
4.1.4.4. <i>Vanessa atalanta</i> (Linnaeus, 1758) (Atalanta)	62
4.1.4.5. <i>Vanessa cardui</i> (Linnaeus, 1758) (Diken kelebeği)	63
4.1.4.6. <i>Polygonia c-album</i> (Linnaeus, 1758) (Yırtık pırtık)	64
4.1.4.7. <i>Polygoni egea</i> (Cramer, 1775) (Anadolu yırtık pırtığı).....	65
4.1.4.8. <i>Aglais urticae</i> (Linnaeus, 1758) (Aglais)	66

4.1.4.9. <i>Melitaea cinxia</i> (Linnaeus, 1758) (İparhan)	67
4.1.4.10. <i>Melitaea athalia</i> (Rottemburg,1775) (Amanisa)	68
4.1.4.11. <i>Melitaea collina</i> (Lederer, 1861) (Hataylı iparhan)	69
4.1.4.12. <i>Melitaea didyma</i> (Esper, 1778) (Benekli iparhan)	70
4.1.4.13. <i>Melitaea triva</i> [Denis & Schiffermüller, (1775)] (Güzel iparhan)	71
4.1.4.14. <i>Argynnis paphia</i> (Linnaeus, 1758) (Cengaver)	72
4.1.4.15. <i>Argynnis pandora</i> [Denis & Schiffermüller, (1775)] (Bahadır).....	73
4.1.4.17. <i>Argynnis aglaja</i> (Linnaeus, 1758) (Güzel inci)	74
4.1.4.18. <i>Fabriciana adippe</i> (Rottemburg, 1775) (Büyük İnci)	75
4.1.4.19. <i>Issoria lathonia</i> (Linnaeus, 1758) (İspanyol kraliçesi).....	76
4.1.4.20. <i>Brenthis daphne</i> (Bergsträsser, 1780) (Böğürtlen brentisi).....	77
4.1.5. Satyridae Familyası	78
4.1.5.1. <i>Kirinia roxelana</i> (Cramer, 1777) (Ağaç esmeri)	79
4.1.5.2. <i>Pararge aegeria</i> (Linnaeus, 1758) (Karanlık orman esmeri).....	80
4.1.5.3 <i>Ypthima asterope</i> (Klug, 1832) (Karagöz)	80
4.1.5.4. <i>Lasiommata megera</i> (Linnaeus, 1767) (Küçük esmerboncuk).....	81
4.1.5.5. <i>Lasiommata maera</i> (Linnaeus, 1758) (Esmer boncuk)	82
4.1.5.6. <i>Coenonympha arcania</i> (Linnaeus, 1761) (Funda zıpzip perisi)	83
4.1.5.7. <i>Maniola telmessia</i> (Zeller, 1847) (Doğu çayır esmeri)	84
4.1.5.8. <i>Hyponephele lupina</i> (Costa, 1836) (Esmer peri)	85
4.1.5.9. <i>Melanargia syriaca</i> (Oberthür, 1894) (Kara Melike).....	86
4.1.5.10. <i>Melanargia titea</i> (Klug, 1832) (Akdeniz Melikesi)	87
4.1.5.11. <i>Hipparchia mersina</i> (Staudinger, 1871) (Mersin kızılmeleği).....	88
4.1.5.12. <i>Hipparchia syriaca</i> (Staudinger, 1871) (Büyük karamelek).....	89
4.1.5.13. <i>Hipparchia statilinus</i> (Hufnagel, 1766) (Ağaç karameleği).....	90
4.1.5.14. <i>Brintesia circe</i> (Fabricius, 1775) (Karamurat)	91
4.1.5.15. <i>Pseudochazara mniszechii</i> (Herrich- Shaffer, 1851) Step Yalancıcadısı	92
4.1.5.16. <i>Satyrus ferulus</i> (Fabricius, 1793) (Haşmetli Pirireis).....	93
4.2. Üstfamilya Hesperidae.....	94
4.2.1. Familya Hesperiidae	94
4.2.1.1. <i>Erynnis tages</i> (Linnaeus, 1758) (Paslı zıpzip).....	95
4.2.1.2. <i>Carcharodus stauderi</i> (Reverdin, 1913) (Cezayir Zıpzipı).....	96
4.2.1.3. <i>Carcharodus alceae</i> (Esper, 1780) (Hatmi zıpzip).....	97
4.2.1.4. <i>Carcharodus orientalis</i> (Reverdin, 1913) (Şark Zıpzipı).....	98
4.2.1.5. <i>Spialia phlomidis</i> (Herrich-Schäffer, 1845) (Acem Zıpzipı).....	99
4.2.1.6. <i>Spialia orbifer</i> (Hübner, 1823) (Kızıl zıpzip).....	100

4.2.1.7. <i>Muschampia nomas</i> (Hübner,[1802]) (Suriye Zıpızı)	101
4.2.1.8. <i>Pyrgus serratulae</i> (Rambur, 1839) (Zeytuni zıpız)	102
4.2.1.9. <i>Pyrgus melotis</i> (Duponchel, 1834) (Ege zıpızı)	103
4.2.1.10. <i>Pelopidas thrax</i> (Hübner, 1821) (Beyazçilli karazıpız).....	104
4.2.1.11. <i>Gegenes pumilio</i> (Hoffmannsegg, 1804) (Cüce Zıpız).....	105
4.2.1.12. <i>Gegenes nostradamus</i> (Fabricius, 1793) (Nostradamus)	106
4.2.1.13. <i>Ochlodes venatus</i> (Bremer-Grey) (Esper, 1777) (Orman zıpızı).....	107
4.2.1.14. <i>Thymelicus sylvestris</i> (Poda, 1761) (Sarıanteni Zıpız)	108
4.2.1.15. <i>Thymelicus hyrax</i> (Lederer, 1861) (Levanti Zıpızı)	109
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	111
ÖZGEÇMİŞ	114

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Kelebeğin Topografyası (Anonim).....	3
Şekil 2. Kelebeğin Kanat Üstü Tanı Kriterleri (Anonim).....	3
Şekil 3. Ön ve Arka Kanat Topografyası (Anonim).....	4
Şekil 4. <i>Zerynthia deyrollei</i> (Step fisto kelebeği).....	9
Şekil 5. <i>Zerynthia cerisyi</i> (Orman fisto kelebeği).....	10
Şekil 6. <i>Archon apollinus</i> (Yalancı apollo).....	11
Şekil 7. <i>Parnassius mnemosyne</i> (Dumanlı apollo).....	12
Şekil 8. <i>Iphiclides podalirius</i> (Erik kırlangıçkuyruk).....	13
Şekil 9. <i>Papilio alexanor</i> (Kaplan kırlangıçkuyruk).....	14
Şekil 10. <i>Papilio alexanor</i> (Kaplan kırlangıçkuyruk).....	14
Şekil 11. <i>Papilio machaon</i> (Kırlangıçkuyruk).....	15
Şekil 12. <i>Aporia crataegi</i> (Alıç kelebeği).....	17
Şekil 13. <i>Leptidea sinapis</i> (Narin ormanbeyazı).....	18
Şekil 14. <i>Pieris rapae</i> (Küçük beyazmelek).....	19
Şekil 15. <i>Pieris pseudorapae</i> (Yalancı beyazmelek).....	20
Şekil 16. <i>Pieris brassicae</i> (Büyük beyazmelek).....	21
Şekil 17. <i>Pontia edusa</i> (Yeni benekli melek).....	22
Şekil 18. <i>Anthocharis cardamines</i> (Turuncu süslü kelebek).....	23
Şekil 19. <i>Euchloe belemia</i> (Akdeniz öyklosu).....	24
Şekil 20. <i>Euchloe ausonia</i> (Dağ öyklosu).....	25
Şekil 21. <i>Colias crocea</i> (Sarı azamet).....	26
Şekil 22. <i>Gonepteryx rhamni</i> (Orakkanat).....	27
Şekil 23. <i>Gonepteryx cleopatra</i> (Kloepatra).....	28
Şekil 24. <i>Cigaritis acamas</i> (Şeytancık).....	30
Şekil 25. <i>Cigaritis cilissa</i> (Akdeniz Şeytancığı).....	31
Şekil 26. <i>Lycaena phlaeas</i> (Benekli bakır kelebeği).....	32
Şekil 27. <i>Lycaena tityrus</i> (İsli bakır kelebeği).....	33
Şekil 28. <i>Lycaena alciphron</i> (Mor bakır kelebeği).....	34
Şekil 29. <i>Lycaena thersamon</i> (Küçük ateş kelebeği).....	35
Şekil 30. <i>Callophrys rubi</i> (Zümrüt).....	36
Şekil 31. <i>Satyrium w-album</i> (Karaağaç Sevbeni).....	37
Şekil 32. <i>Satyrium ilicis</i> (Esper, 1779) (Büyük sevbeni).....	38
Şekil 33. <i>Satyrium spini</i> (Güzel sevbeni).....	39
Şekil 34. <i>Lampides boeticus</i> (Lampides).....	40
Şekil 35. <i>Leptotes pirithous</i> (Mavi zebra).....	41
Şekil 36. <i>Tarucus balkanicus</i> (Balkan kaplanı).....	42
Şekil 37. <i>Celestrina argiolus</i> (Kutsal mavi).....	43
Şekil 38. <i>Zizeeria karsandra</i> (Karsandra).....	44
Şekil 39. <i>Chilades galba</i> (Akdeniz Mücevherkelebeği).....	45
Şekil 40. <i>Chilades trochylus</i> (Mücevher kelebeği).....	46
Şekil 41. <i>Turanana endymion</i> (Anadolu turanmavisi).....	47
Şekil 42. <i>Pseudophilotes vicrama</i> (Himalaya mavi kelebeği).....	48
Şekil 43. <i>Glaucopsyche alexis</i> (Karagözmavisi).....	49
Şekil 44. <i>Iolana iolas</i> (Devmavi kelebek).....	50
Şekil 45. <i>Aricia bassoni</i> (Çok gözlü Lübnan mavisi).....	51
Şekil 46. <i>Plebejus eurypilus</i> (Doğulu esmergöz).....	52

Şekil 47. <i>Aricia agestis</i> (Çokgözlü esmer).....	53
Şekil 48. <i>Aricia eumedon</i> (Geranyum çokgözlüsü)	54
Şekil 49. <i>Polyommatus daphnis</i> (Çokgözlü dafnis)	55
Şekil 50. <i>Polyommatus amandus</i> (Çokgözlü Amanda)	56
Şekil 51. <i>Polyommatus icarus</i> (Çokgözlü mavi).....	57
Şekil 52. <i>Polyommatus thersites</i> (Çokgözlü menekşemavisi)	58
Şekil 53. <i>Polyommatus bollandi</i> (Çokgözlü Hataymavisi)	59
Şekil 54. <i>Danaus chrysippus</i> (Sultan).....	60
Şekil 55. <i>Charaxes jasius</i> (Çift kuyruklu paşa)	61
Şekil 56. <i>Limenitis reducta</i> (Akdeniz hanımeli kelebeği).....	62
Şekil 57. <i>Vanessa atalanta</i> (Atalanta).....	63
Şekil 58. <i>Vanessa cardui</i> (Diken kelebeği).....	64
Şekil 59. <i>Polygonia c-album</i> (Yırtık pırtık)	65
Şekil 60. <i>Polygoni egea</i> (Anadolu yırtık pırtığı).....	66
Şekil 61. <i>Aglais urticae</i> (Aglais).....	67
Şekil 62. <i>Melitaea cinxia</i> (İparhan).....	68
Şekil 63. <i>Melitaea athalia</i> (Amanisa)	69
Şekil 64. <i>Melitaea collina</i> (Hataylı iparhan).....	70
Şekil 65. <i>Melitaea didyma</i> (Benekli iparhan)	71
Şekil 66. <i>Melitaea triva</i> (Güzel iparhan).....	72
Şekil 67. <i>Argynnis paphia</i> (Cengaver)	73
Şekil 68. <i>Argynnis pandora</i> (Bahadır)	74
Şekil 69. <i>Argynnis aglaja</i> (Güzel inci).....	75
Şekil 70. <i>Fabriciana adippe</i> (Büyük İnci)	76
Şekil 71. <i>Issoria lathonia</i> (İspanyol kraliçesi)	77
Şekil 72. <i>Brenthis daphne</i> (Böğürtlen brentisi)	78
Şekil 73. <i>Kirinia roxelana</i> (Ağaç esmeri)	79
Şekil 74. <i>Pararge aegeria</i> (Karanlık orman esmeri)	80
Şekil 75. <i>Ypthima asterope</i> (Karagöz)	81
Şekil 76. <i>Lasiommata megera</i> (Küçük esmerboncuk)	82
Şekil 77. <i>Lasiommata maera</i> (Esmer boncuk).....	83
Şekil 78. <i>Coenonympha arcania</i> (Funda zıp zıp perisi).....	84
Şekil 79. <i>Maniola telmessia</i> (Doğu çayır esmeri)	85
Şekil 80. <i>Hyponphele lupina</i> (Esmer peri)	86
Şekil 81. <i>Melanargia syriaca</i> (Oberthür, 1894) (Kara Melike).....	87
Şekil 82. <i>Melanargia titea</i> (Akdeniz Melikesi)	88
Şekil 84. <i>Hipparchia mersina</i> (Mersin kızılmeleği)	89
Şekil 85. <i>Hipparchia syriaca</i> (Büyük karamelek)	90
Şekil 86. <i>Hipparchia statilinus</i> (Ağaç karameleği).....	91
Şekil 87. <i>Brintesia circe</i> (Karamurat)	92
Şekil 88. <i>Pseudochazara mniszechii</i> (Step Yalancıcadısı)	93
Şekil 89. <i>Satyrus ferulus</i> (Haşmetli Pirireis).....	94
Şekil 90. <i>Erynnis tages</i> (Paslı zıp zıp)	96
Şekil 91. <i>Carcharodus stauderi</i> (Cezayir Zıp zıpı).....	97
Şekil 92. <i>Carcharodus alceae</i> (Hatmi zıp zıpı).....	98
Şekil 93. <i>Carcharodus orientalis</i> (Şark Zıp zıpı).....	99
Şekil 94. <i>Spialia phlomidis</i> (Acem Zıp zıpı).....	100
Şekil 95. <i>Spialia orbifer</i> (Kızıl zıp zıpı).....	101

Şekil 96. <i>Muschampia nomas</i> (Suriye Zıpızıpı).....	102
Şekil 97. <i>Pyrgus serratulae</i> (Zeytuni zıpızıp).....	103
Şekil 98. <i>Pyrgus melotis</i> (Ege zıpızıp).....	104
Şekil 99. <i>Pelopidas thrax</i> (Beyazçilli karazıpızıp).....	105
Şekil 100. <i>Gegenes pumilio</i> (Cüce Zıpızıp)	106
Şekil 101. <i>Gegenes nostrodamus</i> (Nostrodamus)	107
Şekil 102. <i>Ochlodes venatus</i> (Orman zıpızıp).....	108
Şekil 103. <i>Thymelicus sylvestris</i> (Sarıantemli Zıpızıp).....	109
Şekil 104. <i>Thymelicus hyrax</i> (Levantin Zıpızıp).....	110

SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ

CR: (İng. Critically Endangered) **Kritik:** Neslinin doğada tükenme riskinin aşırı derecede yüksek olduğu kabul edilir.

EN: (İng. Endangered) **Tehlikede:** Neslinin doğada tükenme riskinin çok yüksek olduğu kabul edilir.

VU: (İng. Vulnerable) **Duyarlı:** Neslinin doğada tükenme riskinin yüksek olduğu kabul edilir.

NA: (İng. Not Applicable) **Uygulanamaz:** Taksonun bölgesel olarak değerlendirilmesinin uygun olmadığından belirten sınıf. Takson, bölgede yabancı popülasyonu olmadığı, doğal yayılışı içinde olmadığı, bölgede çok seyrek görüldüğü (vagrant) veya bölgedeki popülasyonu çok küçük olduğu için NA olabilir.

DD: (İng. Data Deficient) **Yetersiz Verili:** Yeterli bilgi bulunmadığı için yayılışına ve/veya nüfus durumuna bakarak tükenme riskine ilişkin bir değerlendirme yapmanın mümkün olmadığı taksonlar Yetersiz Verili sınıfına girerler. Bu sınıftaki bir takson iyi çalışılmış ve biyolojisi iyi biliniyor olabilir, ancak gerekli yayılış ve nüfus bilgileri elde yoktur. Dolayısıyla, Yetersiz Verili bir tehdit sınıfı değildir. Bu sınıfta listelenmek, ek bilgi gerektiği ve ileride taksonun tehdit altındaki bir sınıfa girebileceği anlamına gelir. Elde olan tüm verilerin en iyi şekilde kullanılması önemlidir. Bircok durumda Yetersiz Verili ve tehdit sınıfları arasında seçim yaparken büyük özen gösterilmelidir. Eğer taksonun dağılımının nispeten sınırlı olduğundan şüphe ediliyorsa ve son kaydedildiğinden bu yana uzunca bir süre geçmişse taksona bir tehdit statusunun verilmesi uygun olabilir.

1. GİRİŞ

Kelebekler, narin yapıları, süzülerek uçmaları ve birbirinden farklı renkte pullarla kaplı kanatları ile bilinen doğanın nadide canlılarından. Günlük hayatımızda sıkça karşılaştığımız bu canlılar, gece kelebeği olarak nitelendirilen güveler (*Heterocera*) ve gündüz kelebekleri (*Rhopalocera*) olarak iki alttakıma ayrılarak *Lepidoptera* takımı içinde sınıflandırılmıştır. Kelebekler ile güveler genel şekilleri ve görünüşleri bakımından birbirine benzerlik gösterse de morfolojik olarak farklılardır. Örneğin ikisinin de başının üstünde bir çift anten bulunmaktadır. Ancak gündüz kelebeklerinin antenlerinin ucu topuz şeklindeyken gece kelebeklerinin antenleri daha çok taraksı, dişli, tüylü veya ip şeklinde incedir. Bu yüzden gündüz kelebekleri "Topuz Antenliler" yani *Rhopalocera*, gece kelebekleri de "Değişken Antenliler" yani *Heterocera* olarak isimlendirilmiştir. Güveler arasındaki anten yapısının istisnası olarak *Heterocera* alttakımına ait *Zygaenidae* familyasındaki türlerin antenleri topuzlu yapıya sahiptir. Diğer yandan güveler geceleri daha aktif hareket ederler, gündüz rahatsız edildiklerinde kısa mesafeli uçuşlar yaptıkları gözlenmiştir. Kelebekler ise gündüz daha aktiftirler, gün doğumu ile birlikte beslenmeleri veya güneşlenmeleri sırasında hareketleri yavaştır, ancak hava sıcaklığının artmasıyla birlikte uzun mesafelerde hızlı uçuşlar da gözlenmiştir. Bir diğer fark da kelebeklerin kanatlarını vücutlarına dik olarak tutmasıdır. Güneşten faydalanmak istedikleri zaman kanatlarını açarak güneş ışığı için maksimum alan oluşturmaktadırlar. Güveler ise kanatlarını vücutlarına yapışık şekilde tutarlar, beslenme ve dinlenmelerinde de kanatlar bu şekildedir. Morfolojik farklılıklardan sonuncusu olarak, kelebeklerin kanatlarında birçok renk, desen bulunması ve parlak olması, güvelerin kanatlarının ise genellikle koyu renklerde, gri tonların çoğunlukta olduğu bir yapıya sahip olması gösterilebilir.

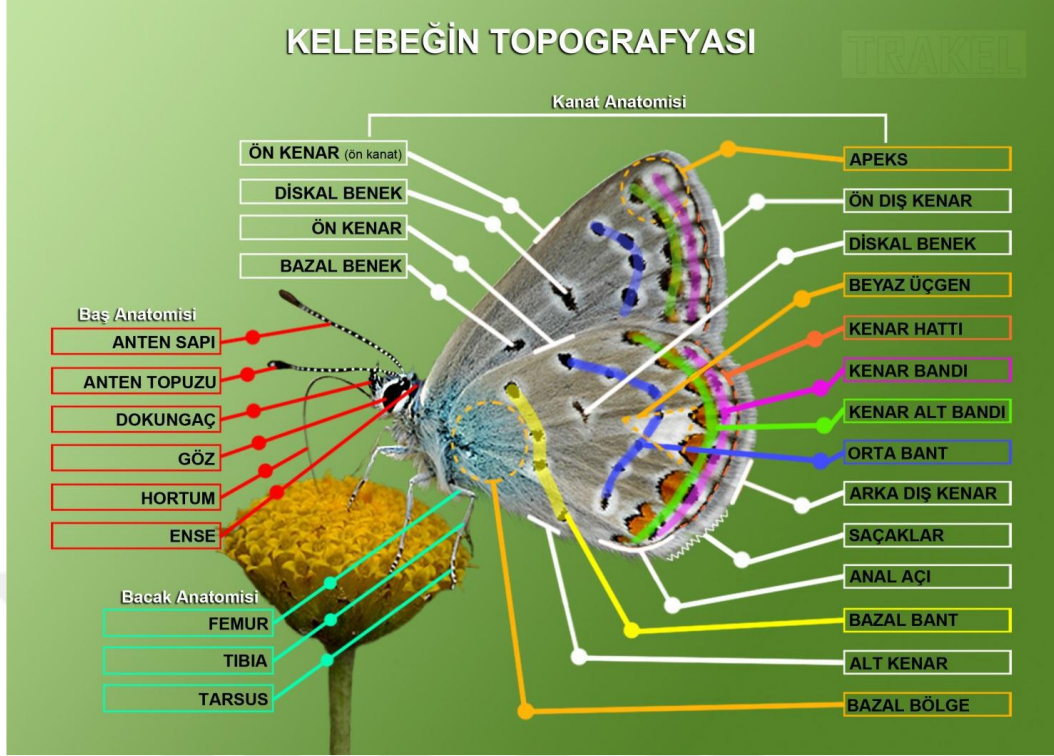
Kelebeklerin vücutları baş (cephalo), göğüs (thorax) ve karın (abdomen) olmak üzere üç farklı bölgeden oluşur. Baş üzerinde bir çift bileşik göz ve topuz şeklinde anten, alt tarafta ise ağız parçaları vardır. Kelebekler, emme hortumu (*proboscis*) ile beslenmesini gerçekleştirir. Beslenme zamanları dışında bu hortum toplu şekilde labial palpler arasında yer alır. Beslenme sırasında hortum besinleri toplamak için uzar, beslenme bitince tekrar eski toplu haline döner. Kelebeklerin göğüs kısmı her birinde birer çift yürüme bacağı bulunan üç segmentten oluşur. Kanatlar, iki çift halinde ikinci ve üçüncü göğüs segmentlerinin yanlarında bulunurlar. Kanatlarda bulunun renkli pullar ve desenler kelebekleri güvelerden ayırmaya olanak sağlamaktadır. Ayrıca bu renklenme ve desenlenmeler kelebek türlerinin ayırımında da kullanılabilir. Karın ise genellikle iç organların bulunduğu vücudun en büyük kısmıdır. Genellikle tüylerle veya pullarla kaplı olan bu kısmın ucunda genital organlar bulunur.

Kelebekler yumurta, larva (tırtıl), pupa (koza) ve ergin olmak üzere dört aşamalı bir tam başkalaşım (Holometabol) geçirirler. Çiftleştikten sonra, dişi kelebek yumurtalarını bırakmak üzere, larvanın beslenebileceği konak bulur. Bazı türler için birden fazla konak uygun olabileceği gibi bazı türler içinse spesifik bitki veya bitkiler konak olarak belirlenir. Ekolojik toleransı yüksek olup birden fazla bitkiyi konak olarak seçen türler polifag, ekolojik toleransı düşük olan ve yalnız bir bitkiyi konukçu olarak seçen türler de monofag olarak nitelendirilir. Bu ekolojik tolerans düzeyi, türün yayılımını, devamlılığını ve sayısını belirleyen en önemli etkenlerden biridir. Tez çalışması sırasında belirlenen örneklerden ikisini değerlendirdiğimizde, *Polyommatus icarus* (şekil 48, sayfa 52) konukçu bitki olarak, *Lotus corniculatus*, *Medicago sativa*,

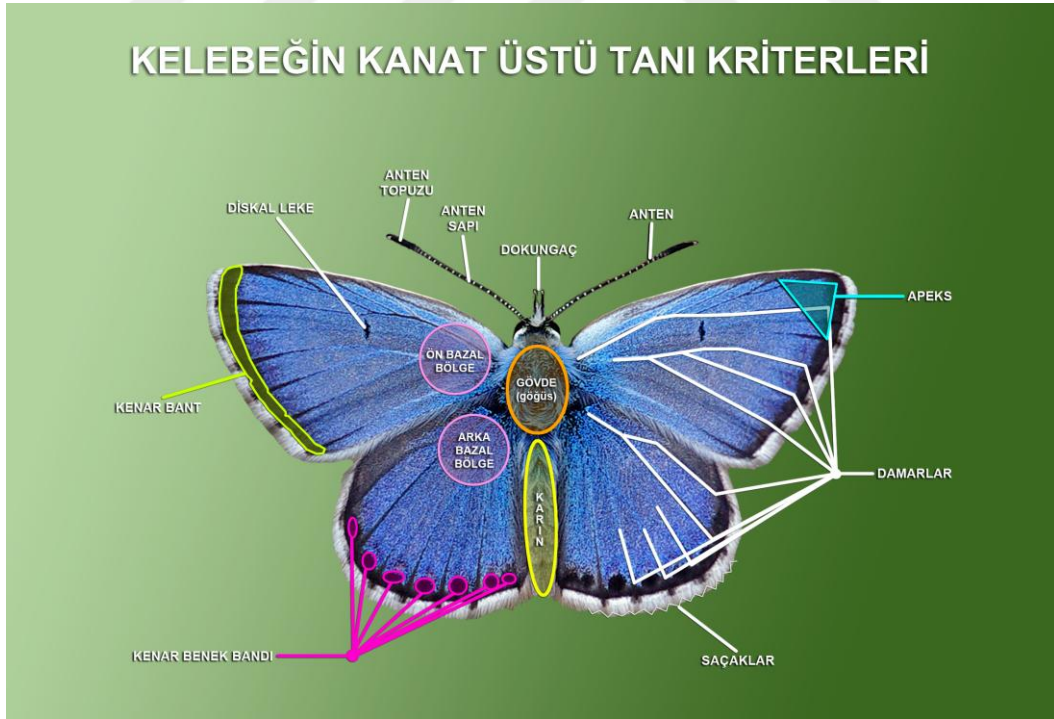
Ttrifolium pratense gibi üç bitkiyi tercih ettiği gözlemlenirken, *Polyommatus bollandi*, (şekil 50, sayfa 54) yalnızca *Genista anatolica* bitkisini konukçu olarak tercih etmiştir. Bu da Hatay geneline yayılmış ve Türkiye’de çok yaygın olan, *P. icarus* ve Kızıldağ’ın küçük bir bölgesinde görülebilen endemik türümüz *P. bollandi* türlerinin arasındaki yaşam alanı ve birey sayısının farkını örneklendirmeye yetecek bir kıstastır. Genç larvalar yumurtalardan çıktıktan sonra gelişmekte olan ağız parçalarını bitkinin kök, gövde, çiçek, meyve, yaprak veya sürgünleriyle beslenmek için kullanabilir. Larvanın göğüs bölgesinde 3, abdomen bölgesinde 10 segment bulunur. Göğüs bölgesinde her segmentten bir çift yürüme bacağı çıkar. Abdomen bölgesindeki segmentlerden ise 2-4 çift yalancı ayak çıkar. Bu ayaklar kelebek ve güve tırtıllarını ayırt etmek için kullanılabilir. Larvanın gelişimi beş veya beşten daha fazla aşama olabilir. Her aşamada larva büyür ve büyüdükçe deri değiştirir. Bu deri değiştirme aşamalarından sonra, hareketsiz kalacağı ve beslenemeyeceği bir evreye, pupa evresine geçer. Birkaç haftada başkalaşımını tamamladıktan sonra pupayı çatlatıp çıkan kelebek, bir yerde asılı durup uçmaya hazır olana dek kurumayı bekleyecektir.

Kelebek gözlemciliği son yıllarda ülkemizde tanınan bilinen bir etkinlik halinde gelmiştir. Kelebek gözlemcisi doğa bilinci gelişmiş, kelebeklere ve yaşamlarına ilgi duyan ve bu etkinliği gönüllü yapan kişidir. Herhangi bir mesleğe ya da kuruma bağlı kalmaksızın farklı bölgelerde düzenli ve ya düzensiz olarak kelebek gözlemleri yaparken bu gözlem verilerini de kaydederek. Kaydedilen bu veriler kelebek gözlemcileri için oluşturulan çeşitli internet sitelerinde paylaşılır. Bu veriler kelebek türleri, popülasyon yoğunlukları, kelebeklerin yayılış alanları ve kelebekleri tehdit eden faktörlerin belirlenmesi konularında katkı sağlamaktadır. (Atay ve ark. 2013). Kelebeklerin morfolojik özellikleri esas alınarak yapılan bu gözlem çalışmalarında, kelebeğin fotoğraflarının çekilmesi de önemli bir etkidir. Fotoğraflar, kelebeğin her beneklenmesini gösterecek şekilde kanat altı ayrıntılarını ve kanat üstü şekillerini içermelidir.

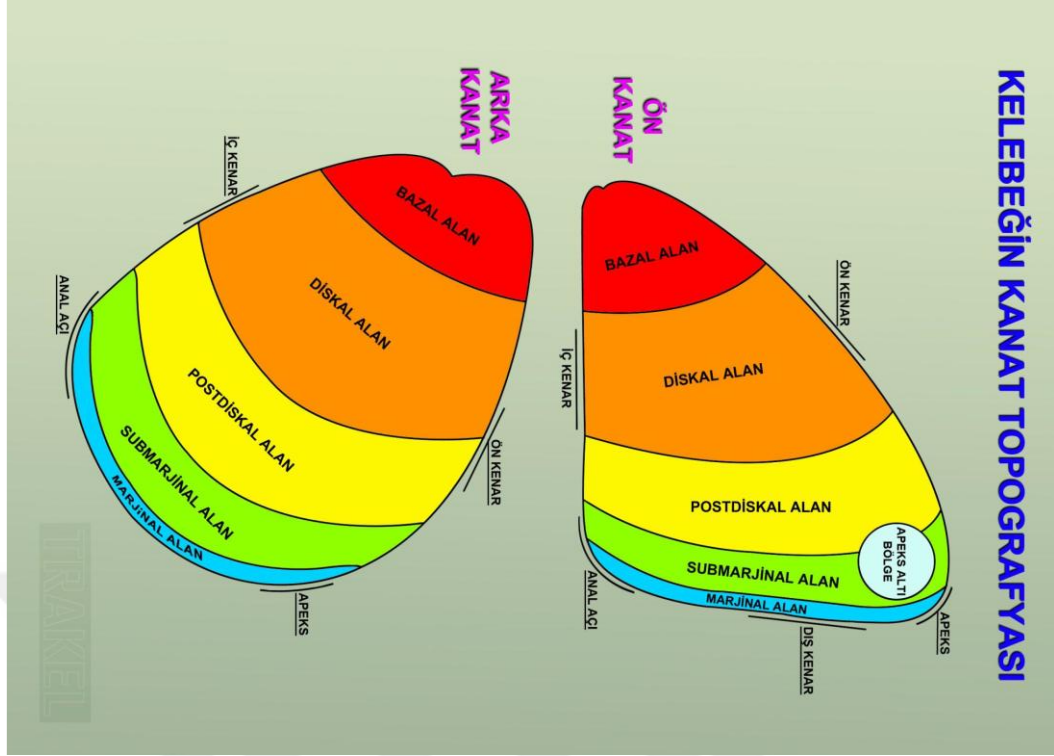
Kelebeklerin kanat anatomisine ait bilgiler (ön ve arka kanatlarında bulunan benekler, desenlenmeler, renklenmeler ve tür tespiti aşamasında kullanılan diğer kısımlar), **Şekil 1**, **Şekil 2** ve **Şekil 3**’de ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Şekil 1. Kelebeğin Topografyası (Anonim)

Şekil 2. Kelebeğin Kanat Üstü Tanı Kriterleri (Anonim)

Şekil 3. Ön ve Arka Kanat Topografyası (Anonim)

Türkiye’de Lepidoptera familyası ile ilgili ilk çalışma, Zeller’in 1845 yılında yapılmıştır. Bu çalışma, Noctuidae ve Geometridae familyalarının Türkiye’deki türlerinin sayılarını ortaya çıkarmıştır (Okyar ve Aktaş, 1997).

Hatay’da yapılan çalışmalarda, Koçak ve Kemal (2006, 2007, 2009) yılları arasında 131 (*Rhopalocera*) kelebek türü belirlemiştir. Atay ve Yolcu (2012) ise 138 kelebek türü belirlemişken, Hatay ilinde faaliyet gösteren Antakya Kelebek Gözlem Topluluğu ise bu sayıyı 152 olarak belirtmiştir.(Atahan, 2013). Şubaşı Kuş Ve Kelebek Gözlem Derneği ise Hatay’daki kelebek türü sayısını 162 olarak belirtmiştir. (Atahan ve ark. 2018).

Koçak ve Kemal (2006, 2007, 2009) uzun yıllar yaptıkları sistematik çalışmalar sonucunda Türkiye *Rhopalocera* tür sayısını 405 olarak göstermiştir. Karaçetin ve ark. (2011) çalışmalarında Türkiye’de 381 kelebek türü kaydetmiş ve bu türlerin %9.79’unun ‘‘önemli derecede kritik’’ statüsünde olduğunu ortaya koymuşlardır. Bazı Avrupa ülkelerindeki kelebek türü sayılarını kıyaslayan Sözen (2013), Romanya, 179, Sırbistan 193, İsviçre 196, Avusturya 210, Bulgaristan 214, İspanya 221, Yunanistan 229, Fransa 247 ve İtalya 277 kelebek türü olduğunu belirtirken, Türkiye’deki kelebek türü sayısının bu ülkelerdeki kelebek türü sayısından daha fazla olduğuna dikkat çekmiştir. (Sözen, 2013). Avrupa kelebeklerinin yaklaşık üçte birinin (% 31) populasyonlarında azalma, % 4’ünde artma ve türlerin yarısından fazlasında ise bir değişme kaydedilmediğini, ülkemizde ise kelebek türlerimizin %45’inin endemik olduğunu belirten Sözen (2013), bu türlerin değerini bir kez daha hatırlatmaktadır. Sözen (2013) aynı zamanda Avrupa’daki bazı ülkelerin barındırdığı kelebek türü sayılarını, İrlanda 28, İngiltere 55, Norveç 99, İsveç 107, Finlandiya 116, Portekiz 118 ve Polonya 151 tür olarak vermiştir. Bu sayılar Hatay’ın barındırdığı kelebek türü sayısının da altındadır.

Bu çalışma Hatay ilinin; Antakya, Samandağ, Erzin, Defne, Belen, Kırıkhan, İskenderun, Arsuz, Hassa, Yayladağı ve Altınözü ilçelerinde farklı habitat ve yükseltilerde yapılmıştır. Bu süreçte bazı ilçeler (Reyhanlı, Kumlu, Payas, Dört Yol) ‘‘Güvenlik Bölgesi’’ ve ‘‘Özel Bölge’’ olarak ilan edildiği için güvenlik güçlerinden arazide çalışma izni alınamamış ve gerekli çalışmalar yürütülememiştir. Yapılan çalışmalarda kelebeklerin direkt gözlem ve fotoğraf çekme yöntemi ile, kanat altı ve üstü renklenmeleri, beneklenmeleri ve desenlenmeleri dikkate alınarak tür teşhisi yapılmıştır.

Hatay’ın geneline bulunan kelebekler ve ilçelerin kelebek tür sayılarını tespit etmek, kelebekler üzerine antropolojik etmenleri ortaya çıkarmak amacıyla yapılan bu çalışmanın bulgular kısmında türlerin isimleri, sinonimleri, koruma statüleri (IUCN’ye göre), buldukları ilçeler ve yükseltilerine yer verilmiştir. Çalışmada yer alan türlerin taksonomik sınıflandırması ile birlikte isimlendirmeleri, Türkiye’deki Kelebeklerin Kırmızı Kitabı (Karaçetin ve Welch, 2011), Butterflies of Europe and Mediterranean Area (Tshikolovets, 2011), Koçak ve Kemal (2009) makalelerinde kullanılan listelerden alınmıştır.

2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Hesselbarth ve ark 1995' de Türkiye'de 20 yıl süren kelebek araştırmaları yapmışlar ve Die Tagfalter der Türkei (DTDT) adında bir kitapta toplamışlardır. Hatay ilindeki çalışmalarında 24 tür elde etmişlerdir.

1999 yılında yayımlanan bir makalede *Polyommatus bollandi* adında bir tür dünyada sadece Amanos dağlarında, Hatay Kızıldağ' da tanımlanmıştır. Dumont (1998).

2009 yılında Koçak ve Kemal yayımladıkları makalede DTDT'de yer alan türlere ek olarak 3 tür eklemişlerdir. Bunlar *Meliteae phobe*, *Boloria euphrosyne* ve *Lycaena tityrus* ' dur.

2010 yılında Seçkin Yolcu, Hatay ili gündüz kelebekleri, ekolojik, faunistik ve zoocoğrafik açıdan Değerlendirmek amacıyla tez çalışması yapmış ve 57 gündüz kelebeği türü tespit etmiştir. Yolcu (2010).

Zehra Kahraman 2011 yılında, Hatay'da 71 gündüz kelebeği türünün (Rhopalocera) Cytokrom C Oksidaz Alt Ünite 1 (COX1) geninin DNA dizilimlerini moleküler çalışmalar ile ortaya koymuştur. (Kahraman, 2011)

2012'de Atay ve Yolcu yayımladıkları çalışmalarında, Amanoslarda *Polyommatus iphigenia*, *Coenonympha pamphilus* ve *Polyommatus bellargus*, olarak 3 tür bildirmişlerdir.

2013 Atay ve ark. Hatay genelinde gündüz kelebekelerinin tespitinin yapıldığı bir makale yayımlamışlar. Burda tür sayısını 88 olarak bildirmişlerdir.

3. MATERYAL ve YÖNTEM

3.1. Arazi çalışmaları

Mart 2017 – Eylül 2018 tarihleri arasında, ilkbahar, yaz ve sonbahar mevsimlerinde, her hafta bir gün olmak üzere, her ay dörder, kış ve yaz mevsimlerinde iki haftada bir kere olmak üzere her ay ikişer kez, toplamda 58 arazi çalışması yapılmıştır. 2017 yılının, ilkbahar mevsiminde 12, yaz mevsiminde 6, sonbahar mevsiminde 12, kış mevsiminde 2 arazi çalışması yapılmış olup, 2018 yılının ilkbahar mevsiminde 12, yaz mevsiminde 6, sonbahar mevsiminde 4, kış mevsiminde 4 arazi çalışması yapılmıştır.

Kelebekler beslenme veya güneşlenme sırasında iken, dürbünle izlenmiş, fotoğrafları çekilmiş daha sonra yakından gözlenmiş ve listelenmiştir. Tür tanımlanamayan kelebekler, daha sonra fotoğraflar üzerinden tanımlanmaya çalışılmıştır.

Kullanılan fotoğraf makinesi; Canon 70D, fotoğraf makinesi objektifi; Sigma 105 mm, dürbün; Nikon action 8x42' dir.

3.2. Tür tespit çalışmaları

Kelebeklerin çekilen fotoğrafları kontrol edilmiş, morfolojik özelliklerine göre tür ve cinsiyet tanımları yapılmıştır. Kanat altı ve kanat üstü desenleri ve benekleri, fotoğraftan tür tanımlamaya olanak sağlamıştır.

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

Çalışmalar Antakya’da Amanosların kuzey ve güney yamaçları, Samandağ, Altınözü, Yayladağı, Kırıkhan, Hassa, Defne, Arsuz, İskenderun, Belen, Hassa ve Erzin (Üçkoz yaylası) ilçelerinde değişik yüksekliklerde ve farklı bitki örtüsüne sahip alanlarda kelebekler gözlenerek fotoğraflandırılarak yapılmıştır.

4.1. Üstfamilya Papilionidae

4.1.1. Familya Papilionidae

Bu ailedeki kelebekler büyük, gösterişli, kanat deseni ve renkleri estetik olan kelebeklerdir.

Türkiye’de bilinen 12 türü, Hatay’da ise 7 türü vardır. Bu çalışmada, 7 tür de gözlenmiştir.

4.1.1.1. *Zerynthia deyrollei* (Oberthür, 1869) (Step fisto kelebeği)

4.1.1.2. *Zerynthia cerisyi* (Godart, 1822) (Orman fisto kelebeği)

4.1.1.3. *Archon apollinus* (Herbit, 1789) (Yalancı apollo)

4.1.1.4. *Parnassius mnemosyne* (Linnaeus, 1758) (Dumanlı apollo)

4.1.1.5. *Iphiclides podalirius* (Linnaeus, 1758) (Erik kırlangıçkuyruk)

4.1.1.6. *Papilio alexanor* (Esper, 1800) (Kaplan kırlangıçkuyruk)

4.1.1.7. *Papilio machaon* (Linnaeus, 1758) (Kırlangıçkuyruk)

4.1.1.1. *Zerynthia deyrollei* (Oberthür, 1869) (Step fisto kelebeği)

Sinonim: *Zerynthia deyrollei* (Oberthür,1869) *flavomaculata* (Verity,1905), *ochracea* (Verity,1905) *obscurior* (Verity,1905) *subflava* (Schultz,1908) *deflexa* (Schultz,1908), *charis* (Schultz,1908) *separata* (Sheljuzhko,1927) *eisneri* (Bernardi,1970) *lycaoniae* (Eisner&Wagener,1974), (Koçak, 2009).

Orijinal referans: Oberthür, 1869.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay’da tespit edildiği ilçeler: Belen.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Şubat- Temmuz ayları, 0 – 2500m arasında uçar.

Şekil 4. *Zerynthia deyrollei* (Step fisto kelebeği)

4.1.1.2. *Zerynthia cerisy* (Godart, 1822) (Orman fisto kelebeği)

Sinonim: *Zerynthia cerisy* (Godart,1822) *Thais cerisy* Godart 1819 *martini* (Fruhstorfer,1906) *speciosa* (Stichel,1907) *cypria* (Stichel,1907) *destrigata* (Schultz,1908) *caeca* (Sheljuzhko,1927) *mysiniensis* (Eisner&Wagener,1974) *kocaki* (Kuhna,1977) *sami* (Schmidt,1989).

Orijinal referans: Godart, 1822.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mart – Temmuz ayları, 0 – 2000m arasında uçar.

Şekil 5. *Zerynthia cerisyi* (Orman fisto kelebeği)

4.1.1.3. *Archon apollinus* (Herbit, 1789) (Yalancı apollo)

Sinonim: *pythius* (Esper,1805) *thia* (Hübner,1806) *annii* (Ondrias Kouts.&Oumapetridou,1979).

Orijinal referans: Herbit, 1789.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Şubat – Mayıs ayları, 0 – 2000m arasında uçar.

Şekil 6. *Archon apollinus* (Yalancı apollo)

4.1.1.4. *Parnassius mnemosyne* (Linnaeus, 1758) (Dumanlı apollo)

Sinonim: *P.m.nubilosus* - *subnubilosus* Bryk,1914 *P.m.nubilosus* - *strix* Bryk,1914
P.m.caucasia - *angora* Bryk&Eisner,1931 *P.m.nubilosus* - *pseudonubilosus* Bryk,1932
P.m.nubilosus - *elisabethae* Bryk&Eisner 1934, *P.m.caucasia* - *schweigeri* Eisner,1966
P.m.nubilosus - *noacki* Eisner,1968 *P.m.caucasia* - *kocaki* Eisner,1978 *p.m.caucasia* -
bithyniae Betti, 1989 *P.m.nubilosus* -*urartu* Betti,1989.

Orijinal referans: Linnaeus, 1758.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Erzin.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mayıs – Ağustos ayları, 0 – 2500m arasında uçar.

Şekil 7. *Parnassius mnemosyne* (Dumanlı apollo)

4.1.1.5. *Iphiclides podalirius* (Linnaeus, 1758) (Erik kırlangıçkuyruk)

Sinonim: *podalirius* Linnaeus,1758, sinon *Poda*,1761, *flammeus* Fourcroy,1785, *virgatus* Butler,1895, *smyrnensis* Eimer,1889 *inalpinus* Verity,1911 *valesiaca* Verity,1911 *zanclaeides* Verity,1911 *pseudopersica* Rocci,1926.

Orijinal referans: Linnaeus, 1758.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay’da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Erzin, Dört Yol, Yayladağı.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mart – Ekim ayları, 0 – 2500m arasında uçarlar.

Şekil 8. *Iphiclides podalirius* (Erik kırlangıçkuyruk)

4.1.1.6. *Papilio alexanor* (Esper, 1800) (Kaplan kırlangıçkuyruk)

Sinonim: *nec* [Linnaeus, 1758] *polidamas* [De Prunner,1787] *polychaon* [Loche,1801] *destelensis* [Nel &chauliac,1983].

Orijinal referans: Esper, 1800.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Erzin.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mart – Ağustos ayları arasında.

Şekil 9. *Papilio alexanor* (Kaplan kırlangıçkuyruk)

Şekil 10. *Papilio alexanor* (Kaplan kırlangıçkuyruk)

4.1.1.7. *Papilio machaon* (Linnaeus, 1758) (Kırlangıçkuyruk)

Sinonim: *machaon* (Linnaeus,1758) *reginae* (Retzius,1783) *umbellatarum* (Fabricius, 1807) *aurantiaca* (Speyer,1858)

Orijinal referans: Linnaeus, 1758.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay’da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Şubat – Kasım ayları, 0 – 300m arasında uçar.

Şekil 11. *Papilio machaon* (Kırlangıçkuyruk)

4.1.2. Familya Pieridae

Genellikle beyaz- sarı tonlarda ve açık renklerde olan, Türkiye’de sıklıkla görülen kelebeklerdir.

Türkiye’de görülen 35 türün 12 yaygın türü bu çalışmada gözlenmiştir.

4.1.2.1. *Aporia crataegi* (Linnaeus, 1758) (Alıç kelebeği)

4.1.2.2. *Leptidea sinapis* (Linnaeus, 1758) (Narin orman beyazı)

- 4.1.2.3. *Pieris rapae* (Linnaeus, 1758) (Küçük beyazmelek)
4.1.2.4. *Pieris pseudorapae* (Verity, 1908) (Yalancı beyazmelek)
4.1.2.5. *Pieris brassicae* (Linnaeus, 1758) (Büyük beyazmelek)
4.1.2.6. *Pontia edusa* (Fabricus, 1777) (Yeni benekli melek)
4.1.2.7. *Anthocharis cardamines* (Linnaeus, 1758) (Turuncu süslü kelebek)
4.1.2.8. *Euchloe belemia* (Esper, 1800) (Akdeniz öyklosu)
4.1.2.9. *Euchloe ausonia* (Hübner, 1805) (Dağ öyklosu)
4.1.2.10. *Colias crocea* (Fourcroy, 1785) (Sarı azamet)
4.1.2.11. *Gonepteryx rhamni* (Linnaeus, 1758) (Orakkanat)
4.1.2.12. *Gonepteryx cleopatra* (Linnaeus, 1767) (Kloepatra)

4.1.2.1. *Aporia crataegi* (Linnaeus, 1758) (Alıç keleşi)

Sinonim: *crataegi* Linnaeus,1758 *nigronervosus* Retzius,1783 *minor* Verity,1907
basanius Fruhstorfer,1910 *crataegiaugusta* Verity,1937.

Orijinal referans: Linnaeus, 1758.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Erzin.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Temmuz ayları, 0 – 300m arasında uçar.

Şekil 12. *Aporia crataegi* (Alıç kelebeği)

4.1.2.2. *Leptidea sinapis* (Linnaeus, 1758) (Narin ormanbeyazı)

Sinonim: *sinapis* Linnaeus,1758 *candidus* Retzius,1783 *erysimi* Borkhausen,1788 *lathyri* Hübner,[1819] *loti* Rennie,1832 *umbratica* Trimoulet,1858 *sartha* Rühl,1893 *stabiaram* Stauder,1914 *nigrescens* Verity,1919 *patunae* Stauder,1922 *lathyricana* Verity,1952.

Orijinal referans: Linnaeus, 1758.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Erzin.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Ekim ayları, 0 – 2000m arasında 2 nesil olarak uçar.

Şekil 13. *Leptidea sinapis* (Narin ormanbeyazı)

4.1.2.3. *Pieris rapae* (Linnaeus, 1758) (Küçük beyazmelek)

Sinonim: *rapae* Linnaeus,1758 *nelo* Bergsträßer,1780 *metra* Stephens,1827 *alpica* Rossi,1929.

Orijinal referans: Linnaeus, 1758.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Türkiye'deki yayılımı: Tüm bölgeler.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Şubat – Kasım ayları, 0 – 2000m arasında 2 nesil olarak uçar.

Şekil 14. *Pieris rapae* (Küçük beyazmelek)

4.1.2.4. *Pieris pseudorapae* (Verity, 1908) (Yalancı beyazmelek)

Sinonim: *pseudorapae* Verity, 1908.

Örijinal referans: Verity, 1908.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Erzin.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mart – Ağustos ayları, 0 – 2000m arasında uçar.

Şekil 15. *Pieris pseudorapae* (Yalancı beyazmelek)

4.1.2.5. *Pieris brassicae* (Linnaeus, 1758) (Büyük beyazmelek)

Sinonim: *brassicae* Linnaeus,1758 *chariclea* Stephens,1827 *venata* Verity,1908 *cyniphia* Turati,1924.

Orijinal referans: Linnaeus, 1758.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Şubat- Aralık ayları, 0 – 2500m arasında, 3 nesil olarak uçar.

Şekil 16. *Pieris brassicae* (Büyük beyazmelek)

4.1.2.6. *Pontia edusa* (Fabricus, 1777) (Yeni benekli melek)

Sinonim: *edusa* Fabricius,1777 *bellidice* Ochsenheimer,1808 *persica* Bienert,1869 *nitida* Verity,[1908].

Orijinal referans: Fabricus, 1777.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Şubat – Ekim ayları, 0 – 2500m arasında uçar.

Şekil 17. *Pontia edusa* (Yeni benekli melek)

4.1.2.7. *Anthocharis cardamines* (Linnaeus, 1758) (Turuncu süslü kelebek)

Sinonim: *cardamines* Linnaeus,1758 *hesperides* Newman,1894 *britannica* Verity,1908 *meridionalis* Verity,1908 *nec* Lederer,1852 *montivaga* Turati & Verity,1911.

Orijinal referans: Linnaeus, 1758.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mart – Haziran ayları arası.

Şekil 18. *Anthocharis cardamines* (Turuncu süslü kelebek)

4.1.2.8. *Euchloe belemia* (Esper, 1800) (Akdeniz öyklosu)

Sinonim: *belemia* Esper,[1800] *glauce* Freyer,[1848].

Orijinal referans: Esper, 1800.

Koruma Statüsü: NA.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Defne, Samandağ.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Şubat – Nisan ayları, 0-1500m arasında uçar.

Şekil 19. *Euchloe belemia* (Akdeniz öyklosu)

4.1.2.9. *Euchloe ausonia* (Hübner, 1805) (Dağ öyklosu)

Sinonim: *ausonia* Hübner,[1804] *marchandae* Geyer,[1832].

Orijinal referans: Hübner, 1805.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mart - Eylül ayları, 0 – 1600 m arasında 2 nesil olarak uçar.

Şekil 20. *Euchloe ausonia* (Dağ öyklosu)

4.1.2.10. *Colias crocea* (Fourcroy, 1785) (Sarı azamet)

Sinonim: *crocea* Fourcroy, 1785 *pyrenaica* Groum-Grshimailo, 1893.

Orijinal referans: Fourcroy, 1785.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Şubat – Aralık ayları, 0 – 2000 m arasında 2 nesil olarak uçar.

Şekil 21. *Colias crocea* (Sarı azamet)

4.1.2.11. *Gonepteryx rhamni* (Linnaeus, 1758) (Orakkanat)

Sinonim: *rhamni* Linnaeus,1758 *gravesi* Huggins,1956.

Orijinal referans: Linnaeus, 1758.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Samandağ, Erzin.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Ekim ayları, 0 – 3000m arasında uçar.

Şekil 22. *Gonepteryx rhamni* (Orakkanat)

4.1.2.12. *Gonepteryx cleopatra* (Linnaeus, 1767) (Kloepatra)

Sinonim: *cleopatra* Linnaeus, 1767 *balearica* Bubacek, 1920.

Orijinal referans: Linnaeus, 1767.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Erzin, Samandağ.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Ağustos ayları, 0 – 1200 m arasında uçar.

Şekil 23. *Gonepteryx cleopatra* (Kloepatra)

4.1.3. Familya Lycaenidae

Morfolojik olarak tanımlaması en zor olan gruplardan biridir.

7 bine yakın türü bulunan familyanın, Türkiye’ de 150 kadar türü bulunmaktadır. Bu çalışmada, Hatay’ da familyanın 30 türü gözlenmiştir. Bunların içinde, Türkiye’nin en küçük kelebeği olan; *Chilades trochylus* (Freyer, 1843) Mücevher kelebeği de gözlenmiştir.

4.1.3.1. *Cigaritis acamas* (Klug, 1834) (Şeytancık)

4.1.3.2. *Cigaritis cilissa* (Lederer, 1861) (Akdeniz Şeytancığı)

4.1.3.3. *Lycaena phlaeas* (Linnaeus, 1761) (Benekli bakır kelebeği)

4.1.3.4. *Lycaena tityrus* (Poda, 1761) (İsli bakır kelebeği)

4.1.3.5. *Lycaena alciphron* (Rottemburg, 1775) (Mor bakır kelebeği)

4.1.3.6. *Lycaena thersamon* (Esper, 1784) (Küçük ateş kelebeği)

4.1.3.7. *Callophrys rubi* (Linnaeus, 1758) (Zümrüt)

4.1.3.8. *Satyrion w-album* (Knoch, 1782) (Karaağaç Sevbeni)

- 4.1.3.9. *Satyrium ilicis* (Esper, 1779) (Büyük sevbeni)
- 4.1.3.10. *Satyrium spini* (Fabricus, 1787) (Güzel sevbeni)
- 4.1.3.11. *Lampides boeticus* (Hübner, 1819) (Lampides)
- 4.1.3.12. *Leptotes pirithous* (Linnaeus, 1767) (Mavi zebra)
- 4.1.3.13. *Tarucus balkanicus* (Freyer, 1844) (Balkan kaplanı)
- 4.1.3.14. *Celestrina argiolus* (Linnaeus, 1758) (Kutsal mavi)
- 4.1.3.15. *Zizeeria karsandra* (Moore, 1865) (Karsandra)
- 4.1.3.16. *Chilades galba* (Lederer, 1855) (Akdeniz Mücevherkelebeği)
- 4.1.3.17. *Chilades trochylus* (Freyer, 1843) (Mücevher kelebeği)
- 4.1.3.18. *Turanana endymion* (Freyer, 1850) (Anadolu turanmavisi)
- 4.1.3.19. *Pseudophilotes vicrama* (Moore, 1865) (Himalaya mavi kelebeği)
- 4.1.3.20. *Glaucopsyche alexis* (Poda, 1761) (Karagözmavisi)
- 4.1.3.21. *Iolana iolas* (Ochsenheimer, 1816) (Dev mavi kelebek)
- 4.1.3.22. *Aricia bassoni* (T.Larsen, 1974) (Çok gözlü Lübnan mavisi)
- 4.1.3.23. *Plebejus eurypilus* (Gerhard, 1851) (Doğulu esmergöz)
- 4.1.3.24. *Aricia agestis* (Denis & Schiffermüller, 1775) (Çokgözlü esmer)
- 4.1.3.25. *Aricia eumedon* (Esper, 1780) (Geranyum çokgözlüsü)
- 4.1.3.26. *Polyommatus daphnis* (Schiffermüller, 1775) (Çokgözlü dafnis)
- 4.1.3.27. *Polyommatus amandus* (Schneider, 1792) (Çokgözlü Amanda)
- 4.1.3.28. *Polyommatus icarus* (Rottemburg, 1775) (Çokgözlü mavi)
- 4.1.3.29. *Polyommatus thersites* (Cantaner, 1834) (Çokgözlü meneksemavisi)
- 4.1.3.30. *Polyommatus bollandi* (Dumont, 1998) (Çokgözlü Hataymavisi)

4.1.3.1. *Cigaritis acamas* (Klug, 1834) (Şeytancık)

Sinonim: *acamas* Klug, 1834 *obscurata* Staudinger, 1901 *düldüli* Pfeiffer, 1932 *dueldueli* Pfeiffer, 1932.

Orijinal referans: Klug, 1834.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Yayladağı – Samandağ.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Mayıs – Temmuz ayları arası, 0 – 1650 m.

Şekil 24. *Cigaritis acamas* (Şeytancık)

4.1.3.2. *Cigaritis cilissa* (Lederer, 1861) (Akdeniz Şeytancığı)

Sinonim: *cilissa* Lederer, 1861; *minima* Staudinger, 1901.

Orijinal referans: Lederer, 1861.

Koruma Statüsü: EN.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Yayladağı.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Haziran – Temmuz ayları, 400 – 700m arasında uçar.

Şekil 25. *Cigaritis cilissa* (Akdeniz Şeytancığı)

4.1.3.3. *Lycaena phlaeas* (Linnaeus, 1761) (Benekli bakır kelebeği)

Sinonim: *phlaeas* Linnaeus,1761 *virgaureae* Fourcroy,1785 *nec* Linn.,1758 *eleus* Fabricius,1798 *aestivus* Zeller,1850 *schmidtii* Gerhard,1853.

Orijinal referans: Linnaeus, 1761.

Koruma Statüsü: LC

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Yılım her ayı, 0-2000m arasında 2-3 nesil olarak uçar.

Şekil 26. *Lycaena phlaeas* (Benekli bakır kelebeği)

4.1.3.4. *Lycaena tityrus* (Poda, 1761) (İsli bakır kelebeği)

Sinonim: *tityrus* Poda,1761 *acrion* [Brünnich],1763 *orientalis* Staudinger,1881 *argentifex* Balint,1990.

Orijinal referans: Poda, 1761.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mayıs – Ekim ayları, 0-2500m yükselti aralığı arasında 2-3 nesil olarak uçar.

Şekil 27. *Lycaena tityrus* (İsli bakır kelebeği)

4.1.3.5. *Lycaena alciphron* (Rottemburg, 1775) (Mor bakır kelebeği)

Sinonim: *alciphron* Rottemburg,1775 *lampetie* [Denis & Schiffermüller],1775 *hiere* Fabricius,1787.

Orijinal referans: Rottemburg, 1775.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Erzin.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Eylül ayları, 600 – 2300 m arası.

Şekil 28. *Lycaena alciphron* (Mor bakır kelebeği)

4.1.3.6. *Lycaena thersamon* (Esper, 1784) (Küçük ateş kelebeği)

Sinonim: *hyllus* Cramer,[1775] *thersamon* Esper,[1784] *omphale* Klug,1834 *persica* Bienert,1870 *militaris* Graves,1925.

Orijinal referans: Esper, 1784.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Kasım ayları, 0-1600m arası görülürler.

Şekil 29. *Lycaena thersamon* (Küçük ateş kelebeği)

4.1.3.7. *Callophrys rubi* (Linnaeus, 1758) (Zümrüt)

Sinonim: *rubi* Linnaeus,1758 *caecus* Fourcroy,1785 *virgatus* Verity,1913 *herculeana* Pfeiffer,1927.

Orijinal referans: Linnaeus, 1758.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Erzin.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Temmuz ayları, 0-2300m arasında gözlenebilir.

Şekil 30. *Callophrys rubi* (Zümrüt)

4.1.3.8. *Satyrium w-album* (Knoch, 1782) (Karaağaç Sevbeni)

Sinonim: *w-album* Knoch,1782 *cerasi* Fabricius,1787 *majuscula* Jachontov,1911.

Orijinal referans: Knoch, 1782.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Belen.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Mayıs – Ağustos ayları, 0 – 2000 m arasında uçar.

Şekil 31. *Satyrium w-album* (Karaağaç Sevbeni)

4.1.3.9. *Satyrium ilicis* (Esper, 1779) (Büyük sevbeni)

Sinonim: *Papilio ilicis* Esper, 1779, *Papilio lynceus* Fabricius, 1787, *Thecla caudatula* Zeller, 1847, *Thecla bischoffii* Gerhard, 1850, *Thecla syra* Pfeiffer, 1932, *Satyrium pinoptas* (Zerny, 1932), *Satyrium cilicica* (Holtz, 1897), *Fixenia ilicis* [BARU, #334], *Nordmannia ilicis* [EBW].

Orijinal referans: Esper, 1779

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mayıs – Ağustos ayları, 0-1600m arasında gözlenebilir.

Şekil 32. *Satyrium ilicis* (Esper, 1779) (Büyük sevbeni)

4.1.3.10. *Satyrium spini* (Fabricius, 1787) (Güzel sevbeni)

Sinonim: *#spini* [Denis & Schiffermüller],1775 *lynceus* Esper,[1779] *nec* Drury,1773 *spini* Fabricius,1787 *cerasi* Herbst,1804 *nec* Fabricius,1787 *#albosparsa* Oberthür,1910 *anatolicus* De Lattin,1950.

Orijinal referans: Fabricius, 1787.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Erzin, Samandağ, Yayladağı.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Temmuz ayları, 0-2000m arasında gözlenebilir.

Şekil 33. *Satyrium spini* (Güzel sevbeni)

4.1.3.11. *Lampides boeticus* (Hübner, 1819) (Lampides)

Sinonim: *boeticus* Linnaeus,1767 *damoetes* Fabricius,1775 *coluteae* Fuessly,1775 *pisorum* Fourcroy,1785 *boedicus* Borkhausen,1788 *#baeticus* Latreille,1809 *armeniensis* Gerhard,1886 *bagus* Distant,1886.

Orijinal referans: Hübner, 1819

Koruma Statüsü: LC

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Ekim ayları, 0-2300 m arasında gözlenebilir.

Şekil 34. *Lampides boeticus* (Lampides)

4.1.3.12. *Leptotes pirithous* (Linnaeus, 1767) (Mavi zebra)

Sinonim: *pirithous* Linnaeus,1767 *telicanus* Lang,1789 *tetrica* Sagarra,1925.

Orijinal referans: Linnaeus, 1767.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Erzin, Kırıkhan, Samandağ, Yayladağı.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mart – Ekim ayları, 0-1250 m arasında görülebilir.

Şekil 35. *Leptotes pirithous* (Mavi zebra)

4.1.3.13. *Tarucus balkanicus* (Freyer, 1844) (Balkan kaplanı)

Sinonim: *balkanicus* Freyer,[1843].

Orijinal referans: Freyer, 1844.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Kırıkhan, Erzin.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Ağustos ayları, 0 -1200 m arasında, 2 nesil olarak uçar.

Şekil 36. *Tarucus balkanicus* (Balkan kaplanı)

4.1.3.14. *Celestrina argiolus* (Linnaeus, 1758) (Kutsal mavi)

Sinonim: *argiolus* Linnaeus,1758 *cleobis* Sulzer,1776 *thersanon* Bergsträßer,1779 *argyphontes* Bergsträßer,1779 *argalus* Bergsträßer,1779 *marginatus* Retzius,1783 *acis* Fabricius,1787 *nec* Dru.,[1773] *#parvipuncta* Fuchs,1880 *calidogenita* Verity,1919 *britannia* Verity,1919.

Orijinal referans: Linnaeus, 1758.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Ekim ayları, 0-2000m arasında uçar.

Şekil 37. *Celestrina argiolus* (Kutsal mavi)

4.1.3.15. *Zizeeria karsandra* (Moore,1865) (Karsandra)

Sinonim: *Polyommatus karsandra* Moore, 1865, , *Lampides neis* Walker, 1870, *Lycaena conformis* Butler, 1877, *Zizera mora* Swinhoe, [1885], *Zizera ishigakiana* Matsumura, 1929 .

Orijinal referans: Moore,1865.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Defne, Samandağ.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Ağustos- Kasım ayları, 0-1900m arasında uçar.

Şekil 38. *Zizeeria karsandra* (Karsandra)

4.1.3.16. *Chilades galba* (Lederer, 1855) (Akdeniz Mücevherkelebeği)

Sinonim: *galba* Lederer, 1855.

Orijinal referans: Lederer, 1855.

Koruma Statüsü: NA.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Samandağ.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Temmuz – Ekim ayları, 0 – 500m arasında uçar.

Şekil 39. *Chilades galba* (Akdeniz Mücevherkelebeği)

4.1.3.17. *Chilades trochylus* (Freyer, 1843) (Mücevher kelebeği)

Sinonim: *trochylus* Freyer,[1843] #*trochilus* Herrich-Schäffer,[1845] *parva* Murray,1874 *persa* Bytinski-Salz & Brandt,1937 #*supraradiata* Wagner,1931

Orijinal referans: Freyer, 1843.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mart – Kasım ayları, 0-2000 m arasında uçar.

Şekil 40. *Chilades trochylus* (Mücevher kelebeği)

4.1.3.18. *Turanana endymion* (Freyer, 1850) (Anadolu turanmavisi)

Sinonim: *endymion* Freyer,[1850]

Orijinal referans: Freyer, 1850.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Erzin.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Mayıs – Ağustos ayları, 1000 – 3000m arasında uçar.

Şekil 41. *Turanana endymion* (Anadolu turanmavisi)

4.1.3.19. *Pseudophilotes vicrama* (Moore, 1865) (Himalaya mavi kelebeği)

Sinonim: *Polyommatus vicrama*, Moore, 1865.

Orijinal referans: *Pseudophilotes vicrama* (Moore, 1865)

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Erzin.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Mart – Eylül ayları, 0 – 3000m arasında uçar.

Şekil 42. *Pseudophilotes vicrama* (Himalaya mavi kelebeği)

4.1.3.20. *Glaucopsyche alexis* (Poda, 1761) (Karagözmavisi)

Sinonim: *alexis* Poda,1761 *damaetas* [Denis & Schiffermüller,1775 *#sublugens* Strand,1909 *#insulicola* Turati & Fiori,1930 *mironi* Coutsis,1976.

Orijinal referans: Poda, 1761.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mart – Eylül ayları, 0-1900m arasında 2 nesil olarak uçar.

Şekil 43. *Glaucopsyche alexis* (Karagözmavisi)

4.1.3.21. *Iolana iolas* (Ochsenheimer, 1816) (Dev mavi kelebek)

Sinonim: *Glaucopsyche iolas* (Ochsenheimer, 1816), *Lycaena iolas* (Ochsenheimer, 1816), *I. chritinae* Betti, 1977, *I. cappadocia* Betti, 1977.

Orijinal referans: Ferdinand Ochsenheimer, 1816

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Erzin.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Mayıs – Ağustos ayları, 0 – 2000m arasında uçar.

Şekil 44. *Iolana iolas* (Dev mavi kelebek)

4.1.3.22. *Aricia bassoni* (T.Larsen, 1974) (Çok gözlü Lübnan mavisini)

Sinonim: *bassoni* T.Larsen, 1974

Koruma Statüsü: DD.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mayıs – Eylül ayları, 1100 – 1800m arasında uçar.

Şekil 45. *Aricia bassoni* (Çok gözlü Lübnan mavisi)

4.1.3.23. *Plebejus eurypilus* (Gerhard, 1851) (Doğulu esmergöz)

Sinonim: *carmon* Gerhard,[1851, November] *eurypilus* Freyer,[1851,December].

Orijinal referans: Gerhard, 1851

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Erzin.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Ağustos ayları, 1100 – 1800m arasında uçar.

Şekil 46. *Plebejus euryphilus* (Doğulu esmergöz)

4.1.3.24. *Aricia agestis* (Denis & Schiffermüller, 1775) (Çokgözlü esmer)

Sinonim: *medon* Hufnagel,1766 *nec* Linn.,1763 *alexis* Rottemburg,1775 *nec* Poda,1761 *agestis* [Denis & Schiffermüller],1775 *astrarche* Bergsträßer,[1779]

Orijinal referans: Denis & Schiffermüller, (1775).

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Ekim ayları, 0-1900m arasında 2 nesil olarak uçarlar.

Şekil 47. *Aricia agestis* (Çokgözlü esmer)

4.1.3.25. *Aricia eumedon* (Esper, 1780) (Geranyum çokgözlüsü)

Sinonim: *chiron* Rottemburg,1775 *nec* Fabr.,1775 *eumedon* Esper,[1780] *osiris* O.Bang-Haas,1927 *nec* Hopff.,1855 *rumeliensis* Eitschberger & Stein.,1975 *jeanensis* Eitschberger & Stein.,1975 *kagizmanensis* Koçak,1980.

Orijinal referans: Esper, 1780.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Belen, Erzin.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Mayıs – Ağustos ayları, 1500 – 3000m arasında uçar.

Şekil 48. *Aricia eumedon* (Geranyum çokgözlüsü)

4.1.3.26. *Polyommatus daphnis* (Schifferrmüller, 1775) (Çokgözlü dafnis)

Sinonim: *daphnis* [Denis & Schifferrmüller],1775 *endymion* [Denis & Schifferrmüller],1775 *nec* Fabricius,1775 *meleager* Esper,1778 *dalmatina* Wagner,1909.

Orijinal referans: Schifferrmüller, 1775.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay’da tespit edildiği ilçeler: Belen, İskenderun.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Haziran – Ağustos ayları, 0 – 2500m arasında uçar.

Şekil 49. *Polyommatus daphnis* (Çokgözlü dafnis)

4.1.3.27. *Polyommatus amandus* (Schneider, 1792) (Çokgözlü Amanda)

Sinonim: *icarius* Esper, 1789 nec Rottemburg, 1775 *amandus* Schneider, 1792

Orijinal referans: Schneider, 1792

Koruma Statüsü: LC

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Erzin.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Mayıs – Ağustos ayları, 0 – 2000m arasında uçar.

Şekil 50. *Polyommatus amandus* (Çokgözlü Amada)

4.1.3.28. *Polyommatus icarus* (Rottemburg, 1775) (Çokgözlü mavi)

Sinonim: *argus* Poda,1761 *nec* Linn.,1758 *alexis* Scopoli,1763 *nec* Pda,1761 *thetis* Esper,1777 *nec* Dru.,1773 *icarus* Rottemburg,1775 *pampholyge* Bergsträßer,1779 *candybus* Bergsträßer,1779 *candiope* Bergsträßer,1779 *candaon* Bergsträßer,1779 *oceanus* Bergsträßer,1779 *fusciolus* Fourcroy,1785 *icarinus* Scriba,1795 *pusillus* Gerhard,1851 *neglectus* Stradomsky & Arzanov,1999

Orijinal referans: Rottemburg, 1775

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mart – Kasım ayları, 2500m yükseklikte uçar.

Şekil 51. *Polyommatus icarus* (Çokgözlü mavi)

4.1.3.29. *Polyommatus thersites* (Cantaner, 1834) (Çokgözlü meneksemavisi)

Sinonim: Canterer,[1835] *chapmani* Ball,1914 *meridiana* Verity,1919.

Orijinal referans: Cantaner, 1834.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Erzin, Samandağ, Yayladağı.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Eylül ayları, 0 - 1600m arasında 3 nesil olarak uçar.

Şekil 52. *Polyommatus thersites* (Çokgözlü menekşemavisi)

4.1.3.30. *Polyommatus bollandi* (Dumont, 1998) (Çokgözlü Hataymavisi)

Sinonim: *bollandi* Dumont, 1998

Orijinal referans: Dumont, 1998

Koruma Statüsü: CR.

Türün Türkiye'deki yayılımı: Hatay. (Endemik).

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Mayıs – Temmuz ayları, 1400-1650m arasında uçar.

Şekil 53. *Polyommatus bollandi* (Çokgözlü Hataymavisi)

4.1.4. Nymphalidae Familyası

Beş bine yakın tür içeren bu ailenin, Türkiye’ de 150 kadar türü bulunmaktadır. Bu çalışmada Hatay’ da familyanın 19 türüne rastlanmıştır.

4.1.4.1. *Danaus chrysippus* (Linnaeus, 1758) (Sultan)

4.1.4.2 *Charaxes jasius* (Linnaeus, 1767) (Çift kuyruklu paşa)

4.1.4.3. *Limenitis reducta* (Staudinger, 1901) (Akdeniz hanımeli kelebeği)

4.1.4.4. *Vanessa atalanta* (Linnaeus, 1758) (Atalanta)

4.1.4.5. *Vanessa cardui* (Linnaeus, 1758) (Diken kelebeği)

4.1.4.6. *Polygonia c-album* (Linnaeus, 1758) (Yırtık pırtık)

4.1.4.7. *Polygoni egea* (Cramer, 1775) (Anadolu yırtıkırtığı)

4.1.4.8. *Aglais urticae* (Linnaeus, 1758) (Aglais)

4.1.4.9. *Melitaea cinxia* (Linnaeus, 1758) (İparhan)

4.1.4.10. *Melitaea athalia* (Rottemburg, 1775) (Amanisa)

4.1.4.11. *Melitaea collina* (Lederer, 1861) (Hataylı iparhan)

4.1.4.12. *Melitaea didyma* (Esper, 1778) (Benekli iparhan)

- 4.1.4.13. *Melitaea triva* [Denis & Schiffermüller, (1775)] (Güzel iparhan)
4.1.4.14. *Argynnis paphia* (Linnaeus, 1758) (Cengaver)
4.1.4.15. *Argynnis pandora* [Denis & Schiffermüller, (1775)] (Bahadır)
4.1.4.16. *Argynnis aglaja* (Linnaeus, 1758) (Güzel inci)
4.1.4.17. *Fabriciana adippe* (Rottemburg, 1775) (Büyük İnci)
4.1.4.18. *Issoria lathonia* (Linnaeus, 1758) (İspanyol kraliçesi)
4.1.4.19. *Brenthis daphne* (Bergsträsser, 1780) (Böğürtlen brentisi)

4.1.4.1. *Danaus chrysippus* (Linnaeus, 1758) (Sultan)

Sinonim: *chrysippus* Linnaeus,1758 *aegyptius* Schreber,1759

Orijinal referans: Linnaeus, 1758

Koruma Statüsü: LC

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Samandağ.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mayıs- Kasım ayları, 0-1000m arasında uçar.

Şekil 54. *Danaus chrysippus* (Sultan)

4.1.4.2 *Charaxes jasius* (Linnaeus, 1767) (Çift kuyruklu paşa)

Sinonim: *jasius* Linnaeus,1767 *jason* Linnaeus,1767 *praeocc. rhea* Hübner,1800 *unedonis* Hübner,1806 *faroensis* Ribbe,1909 *septentrionalis* Verity,1913 *europaeus* Verity,1917.

Orijinal referans: Linnaeus, 1767

Koruma Statüsü: LC

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Samandağ.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan - Ekim ayları, 0 - 1000 m arasında 2 nesil olarak uçarlar.

Şekil 55. *Charaxes jasius* (Çift kuyruklu paşa)

4.1.4.3. *Limenitis reducta* (Staudinger, 1901) (Akdeniz hanmeli kelebeği)

Sinonim: *reducta* Staudinger,1901.

Orijinal referans: Staudinger, 1901.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Eylül ayları, 0 - 2000m arasında uçar.

Şekil 56. *Limnitis reducta* (Akdeniz hanımeli kelebeği)

4.1.4.4. *Vanessa atalanta* (Linnaeus, 1758) (Atalanta)

Sinonim: *atalanta* Linnaeus,1758 *amiralis* Retzius,1783 *klemensiewiczzi* Schille,1896 *klimene* Fischer,1896 *italica* Stichel,1900.

Orijinal referans: Linnaeus, 1758.

Koruma Statüsü: : LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Şubat- Kasım ayları, 0-2500m arasında 2 nesil olarak uçar.

Şekil 57. *Vanessa atalanta* (Atalanta)

4.1.4.5. *Vanessa cardui* (Linnaeus, 1758) (Diken kelebeği)

Sinonim: *cardui* Linnaeus,1758 *carduelis* Cramer,1775 *elymi* Rambur,1829 *kershawi* McCoy,1868 *pallida* Schoyen,1881 *universa* Verity,1919 *takesakiana* Kato,1925.

Orijinal referans: Linnaeus, 1758.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Ocak – Aralık ayları, 0-3000m arasında uçarlar.

Şekil 58. *Vanessa cardui* (Diken kelebeği)

4.1.4.6. *Polygonia c-album* (Linnaeus, 1758) (Yırtık pırtık)

Sinonim: *c-album* Linnaeus,1758 *g-album* Fourcroy,1785

Orijinal referans: Linnaeus, 1758.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Belen, Erzin, Dört Yol, Samandağ.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mart – Ağustos ayları, 0-2000m arasında 2 nesil olarak uçar.

Şekil 59. *Polygonia c-album* (Yırtık pırtık)

4.1.4.7. *Polygonia egea* (Cramer, 1775) (Anadolu yırtıkpırtığı)

Sinonim: *egea* Cramer,[1775] (junior homonym) *vaualbum* Esper,1780 *l-album* Esper,1789 *triangulum* Fabricius,1793 *autumnalis* Stefanelli,1873 *#balucha* Evans,1932 *#pallida* Evans,1932.

Orijinal referans: Cramer, 1775

Koruma Statüsü: LC

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Erzin.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Mart – Ekim ayları, 0 – 2500m arasında uçar.

Şekil 60. *Polygoni egea* (Anadolu yırtıkırtığı)

4.1.4.8. *Aglais urticae* (Linnaeus, 1758) (Aglais)

Sinonim: *urticae* Linnaeus,1758 *opima* Verity,1919 *variegata* Querci,1932 *strandii* Verity,1936.

Orijinal referans: Linnaeus, 1758.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay’da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Belen, Erzin.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Mart – Kasım ayları, 0 – 2500m arasında uçar.

Şekil 61. *Aglais urticae* (Aglais)

4.1.4.9. *Melitaea cinxia* (Linnaeus, 1758) (İparhan)

Sinonim: *cinxia* Linnaeus, 1758 *abacus* Retzius, 1783 *fulla* Quensel, 1791.

Orijinal referans: Linnaeus, 1758.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Yayladağı.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Eylül ayları, 0-2500m arasında uçar.

Şekil 62. *Melitaea cinxia* (İparhan)

4.1.4.10. *Melitaea athalia* (Rottemburg,1775) (Amanisa)

Sinonim: *athalia* Rottemburg,1775 *eos* Rossi,1803 *nec* Rossi,1794 *pyronia* Hübner,1804 *aphaea* Hübner,1816 *tessellata* Stephens,1827 *britannia* Verity,1914 *luciflua* Fruhstorfer,1916 *vividior* Gouin,1922 *anatolica* F.Wagner,1929 *subluciflua* Verity,1935 *mixtacetadussa* Verity,1940 *neglecta* Pfau,1962.

Orijinal referans: Rottemburg,1775.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Belen, İskenderun.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Haziran – Temmuz ayları, 1200 – 1800m arasında uçar.

Şekil 63. *Melitaea athalia* (Amanisa)

4.1.4.11. *Melitaea collina* (Lederer, 1861) (Hataylı iparhan)

Sinonim: *collina* Lederer, 1861.

Orijinal referans: Lederer, 1861.

Koruma Statüsü: LC .

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Defne, İskenderun

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Haziran ayları, 0-1600m arasında uçar.

Şekil 64. *Melitaea collina* (Hataylı iparhan)

4.1.4.12. *Melitaea didyma* (Esper, 1778) (Benekli iparhan)

Sinonim: *didyma* Esper,[1779] *armoricana* Oberthür,1909.

Orijinal referans: Esper, 1778.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mart – Eylül ayları, 0-2000m arasında uçar.

Şekil 65. *Melitaea didyma* (Benekli iparhan)

4.1.4.13. *Melitaea triva* [Denis & Schiffermüller, (1775)] (Güzel iparhan)

Sinonim: #*trivia* Denis & Schiffermüller, 1775 *iphigenia* Esper, 1782 (*praeoc.*) #*fascelis* Esper, 1783 *fascelis* Fabricius, 1787 *cleo* Latreille, 1803

Orijinal referans: [Denis & Schiffermüller, (1775)]

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Temmuz ayları, 0 – 3500m arasında uçar.

Şekil 66. *Melitaea triva* (Güzel iparhan)

4.1.4.14. *Argynnis paphia* (Linnaeus, 1758) (Cengaver)

Sinonim: *Melitaea trivialis* Denis & Schiffermüller, 1775, *Papilio fascelis* Esper, 1784, *Melitaea ignasiti* de Sagarra, 1926

Orijinal referans: Linnaeus, 1758.

Koruma Statüsü: LC..

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Erzin, Samandağ.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Ağustos ayları, 0-2000m arasında uçar.

Şekil 67. *Argynnis paphia* (Cengaver)

4.1.4.15. *Argynnis pandora* [Denis & Schiffermüller, (1775)] (Bahadır)

Sinonim: : *Papilio pandora* [Schiffermüller], 1775, *Papilio maja* Cramer, [1775], *Pandoriana pandora* [BOW: pl. 3, f. 17]

Orijinal referans: Denis & Schiffermüller, 1775.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Defne, Erzin.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mayıs- Ekim ayları, 50-1500m arasında uçar.

Şekil 68. *Argynnis pandora* (Bahadır)

4.1.4.17. *Argynnis aglaja* (Linnaeus, 1758) (Güzel inci)

Sinonim: *aglaja* Linnaeus,1758 *charlotta* Haworth,1802 *emilia* Acerbi,1802 *nec* Cr.,1779 *caroletta* Jermyn,1827 *locuples* Verity,1919 *nec* Butler,1879 *emilocuples* Verity,1919 *locupletata* Verity,1922 *montesignum* Sagarra,1926.

Orijinal referans: *Argynnis aglaja* (Linnaeus, 1758).

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Erzin.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Haziran – Ağustos ayları, 0 – 3000m arasında uçar.

Şekil 69. *Argynnis aglaja* (Güzel inci)

4.1.4.18. *Fabriciana adippe* (Rottemburg, 1775) (Büyük İnci)

Sinonim: *cydippe* Linnaeus,1761 (rejected) *berecynthia* Poda,1761 (rejected) *adippe* Rottemburg,1775 *phryxa* Bergsträßer,1780 *margaritacea* Retzius,1783 *syrinx* Borkhausen,1788 *aspasia* Borkhausen,1788 *liriope* Borkhausen,1788 *baiuvarica* Spuler,1901, etc.

Orijinal referans: Rottemburg,1775.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Erzin.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Haziran – Ağustos ayları, 0 – 3000m arasında uçar.

Şekil 70. *Fabriciana adippe* (Büyük İnci)

4.1.4.19. *Issoria lathonia* (Linnaeus, 1758) (İspanyol kraliçesi)

Sinonim: *lathonia* Linnaeus,1758 *saturata* Röber,1897 *hungarica* Aigner-Abafi,1906 *florens* Verity,1916 *emiflorens* Verity,1919 *attenuata* Sagarra,1926 *nigroprivata* Verity,1933.

Orijinal referans: Linnaeus, 1758.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mart – Ekim ayları, 0-2700m arasında uçar.

Şekil 71. *Issoria lathonia* (İspanyol kraliçesi)

4.1.4.20. *Brenthis daphne* (Bergsträsser, 1780) (Bögürtlen brentisi)

Sinonim: *daphne* Bergsträsser,1780 *chloris* Esper,1778 *nec* Fabricius,1775 *epidaphne* Fruhstorfer,1907 *nikator* Fruhstorfer,1909 *tenuitermaculosa* Verity,1922 *syriaca* Belter,1935 *anatolica* Belter,1935.

Orijinal referans: Bergsträsser, 1780.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Erzin.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Haziran – Ağustos ayları, 0 – 25000 m arasında uçar.

Şekil 72. *Brenthis daphne* (Böğürtlen brentisi)

4.1.5. Satyridae Familyası

Koyu kahverengi tonların hakim olduğu yer yer turuncu ve kısmen beyaz renklerin de kanatlarda desen ve göz denilen benekler olarak görüldüğü, orta boyutta kelebeklerdir.

Bu çalışmada, familyanın 16 türü gözlenmiştir.

4.1.5.1. *Kirinia roxelana* (Cramer, 1777) (Ağaç esmeri)

4.1.5.2. *Pararge aegeria* (Linnaeus, 1758) (Karanlık orman esmeri)

4.1.5.3 *Ypthima asterope* (Klug, 1832) (Karagöz)

4.1.5.4. *Lasiommata megera* (Linnaeus, 1767) (Küçük esmer boncuk)

4.1.5.5. *Lasiommata maera* (Linnaeus, 1758) (Esmer boncuk)

4.1.5.6. *Coenonympha arcania* (Linnaeus, 1761) (Funda zıpzıp perisi)

4.1.5.7. *Maniola telmessia* (Zeller, 1847) (Doğu çayır esmeri)

4.1.5.8. *Hyponephele lupina* (Costa, 1836) (Esmer peri)

4.1.5.9. *Melanargia syriaca* (Oberthür, 1894) (Kara Melike)

4.1.5.10. *Melanargia titea* (Klug, 1832) (Akdeniz Melikesi)

- 4.1.5.11. *Hipparchia mersina* (Staudinger, 1871) (Mersin kızılmeleği)
4.1.5.12. *Hipparchia syriaca* (Staudinger, 1871) (Büyük karamelek)
4.1.5.13. *Hipparchia statilinus* (Hufnagel, 1766) (Ağaç karameleği)
4.1.5.14. *Brintesia circe* (Fabricius, 1775) (Karamurat)
4.1.5.15. *Pseudochazara mniszecii* [Herrich- Shaffer, (1851)] Step Yalancıcadısı
4.1.5.16. *Satyrus ferulus* (Fabricius, 1793) (Haşmetli Pirireis)

4.1.5.1. *Kirinia roxelana* (Cramer, 1777) (Ağaç esmeri)

Sinonim: *roxelana* (Cramer,[1777])

Orijinal referans: Cramer, 1777.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Erzin, Dörtyol, Samandağ, Yayladağı.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mayıs – Eylül ayları, 0-1700m arasında uçar.

Şekil 73. *Kirinia roxelana* (Ağaç esmeri)

4.1.5.2. *Pararge aegeria* (Linnaeus, 1758) (Karanlık orman esmeri)

Sinonim: *aegeria* Linnaeus,1758 *meone* Cramer,1782 *egeria* Ochsenheimer,1807 *sardoa* Verity,1908.

Orijinal referans: Linnaeus, 1758.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Ekim ayları, 0-2000m arasında 2 nesil olarak uçar.

Şekil 74. *Pararge aegeria* (Karanlık orman esmeri)

4.1.5.3 *Ypthima asterope* (Klug, 1832) (Karagöz)

Sinonim: *asterope* Klug,1832 *marlenii* Kattulas & Koutsaftikis,1978.

Orijinal referans: Klug, 1832.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Samandağ.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mart – Mayıs ayları, 0-500m arasında uçar.

Şekil 75. *Ypthima asterope* (Karagöz)

4.1.5.4. *Lasiommata megera* (Linnaeus, 1767) (Küçük esmerboncuk)

Sinonim: *megera* Linnaeus,1767 *caledonia* Verity,1911 *alticola* Verity,1911 *pseudoadrasta* Stauder,1922 *infrapallens* Verity,1922 *ocellator* Verity,1923 *pallidedepulverata* Verity,1923.

Orijinal referans: (Linnaeus, 1767).

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mart- Eylül ayları, 0-3000m arasında 2-3 nesil olarak uçar.

Şekil 76. *Lasiommata megera* (Küçük esmerboncuk)

4.1.5.5. *Lasiommata maera* (Linnaeus, 1758) (Esmer boncuk)

Sinonim: *maera* Linnaeus,1758 *pandion* Poda,1761 *hiera* Fab.,1777 *maja* Fuchs,1873 *monotonia* Schilde,1885 *crimea* Bang-Haas,1907 *atabryris* Fruhstorfer,1909.

Orijinal referans: Linnaeus, 1758.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mart – Kasım ayları, 0-2500m arasında uçar.

Şekil 77. *Lasiommata maera* (Esmir boncuk)

4.1.5.6. *Coenonympha arcania* (Linnaeus, 1761) (Funda zıpzıp perisi)

Sinonim: *arcania* Linnaeus,1761 *amyntas* Poda,1761 *cephalus* Fourcroy,1785 *naidion* Borkhausen,1788 *huebneri* Oberthür,1910 *saleviana* Fruhstorfer,1910 *trumpans* Fruhstorfer,1910 *caucasica* Jachontov,1914 *fulvosatura* Verity,1935.

Orijinal referans: Linnaeus, 1761.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mayıs – Ağustos ayları, 0-1800m arasında uçar.

Şekil 78. *Coenonympha arcania* (Funda zıpzıp perisi)

4.1.5.7. *Maniola telmessia* (Zeller, 1847) (Doğu çayır esmeri)

Sinonim: *telmessia* Zeller,1847 *pallescens* Butler,1868 *kurdistana* Heyne,1894 *oreas* Le Cerf,1912 *maniolides* Le Cerf,1912 *ornata* Turati & Fiori,1930 *marenigrans* Verity,1938 *pelekasii* Kattulas & Koutsaftikis,1978.

Orijinal referans: Zeller, 1847.

Koruma Statüsü: LC.

Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Eylül ayları, 0-1000m arasında uçar.

Şekil 79. *Maniola telmessia* (Doğu çayır esmeri)

4.1.5.8. *Hyponphele lupina* (Costa, 1836) (Esmer peri)

Sinonim: *lupina* Costa,[1836].

Orijinal referans: Costa, 1836.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Belen, Erzin, Dört Yol.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mayıs – Ağustos ayları, 0-2600m arasında uçar.

Şekil 80. *Hyponephele lupina* (Esmere peri)

4.1.5.9. *Melanargia syriaca* (Oberthür, 1894) (Kara Melike)

Sinonim: *Melanargia titea wiskotti* (Röber, 1896)

Orijinal referans: Oberthür, 1894.

Koruma Statüsü: VU.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Defne, Samandağ, Erzin, Dört Yol, Belen, İskenderun

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: 0-1800m arası uçar.

Şekil 81. *Melanargia syriaca* (Oberthür, 1894) (Kara Melike)

4.1.5.10. *Melanargia titea* (Klug, 1832) (Akdeniz Melikesi)

Orijinal referans: Klug, 1832.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: 500-1100 m arasında uçar.

Şekil 82. *Melanargia titea* (Akdeniz Melikesi)

4.1.5.11. *Hipparchia mersina* (Staudinger, 1871) (Mersin kızılmeleği)

Sinonim: *mersina* Staudinger, 1871 *malickyi* Kudrna, 1977.

Orijinal referans: Staudinger, 1871

Koruma Statüsü: LC

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Erzin, Dört Yol.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mayıs – Ekim ayları, 0-2000m arasında uçar.

Şekil 83. *Hipparchia mersina* (Mersin kızılmeleği)

4.1.5.12. *Hipparchia syriaca* (Staudinger, 1871) (Büyük karamelek)

Sinonim: *syriaca* Staudinger,1871 *attikana* Fruhstorfer,1907 *meschetica* Jachontov,1915 *tokatensis* Gross,1959.

Orijinal referans: Staudinger, 1871.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Samandağ, Yayladağı, Erzin

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Haziran – Ekim ayları arasında, 0 -2000 m arasında uçar.

Şekil 84. *Hipparchia syriaca* (Büyük karamelek)

4.1.5.13. *Hipparchia statilinus* (Hufnagel, 1766) (Ağaç karameleği)

Sinonim: *statilinus* Hufnagel,1766 *fauna* Sulzer,1776 *nec* Drury,1773 *allionia* Fabricius,1781 *actaea sensu* Villers,1789 *arachne* Esper,1789 *nec* Denis & Schiff.,1775 *allionii* Hübner,1826, etc

Orijinal referans: Hufnagel, 1766.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Haziran – Ekim ayları arası 0 – 1500 m arasında uçar.

Şekil 85. *Hipparchia statilinus* (Ağaç karameleği)

4.1.5.14. *Brintesia circe* (Fabricius, 1775) (Karamurat)

Sinonim: *circe* Fabricius,1775 *proserpina* Denis & Schiffermüller,1775 *maga* Fruhstorfer,1909 *venefica* Fruhstorfer,1909 *gabala* Gaillard,1959 *maladettae* Varin,1962.

Orijinal referans: Fabricius, 1775.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Kırıkhan, Erzin, Samandağ.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mayıs – Ekim ayları, 1500 – 3000 m arasında uçar.

Şekil 86. *Brintesia circe* (Karamurat)

4.1.5.15. *Pseudochazara mnischehii* (Herrich- Shaffer, 1851) Step Yalancıcadısı

Sinonim: *mnischehii* Herrich-Schäffer,[1851]

Orijinal referans: Herrich- Shaffer, (1851).

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Haziran – Eylül ayları, 1000 – 3000 m arası uçar.

Şekil 87. *Pseudochazara mniszechii* (Step Yalancıcadısı)

4.1.5.16. *Satyrus ferulus* (Fabricius, 1793) (Haşmetli Pirireis)

Sinonim: *proserpina* Cyrillo,1787 *nec* Denis & Schiff. 1775 *cordula* Fabricius,1793 *ferula* Fabricius,1793 *cyrillus* Herbst,1796 *hyppolite* Herbst,1796 *nec* Dru.,1782 *orsiera* De Prunner,1798 *bryce* Hübner,[1800].

Orijinal referans: Fabricius, 1793.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Ağustos ayları, 0 – 3000m arası uçar.

Şekil 88. *Satyrus ferulus* (Haşmetli Pirireis)

4.2. Üstfamilya Hesperidae

4.2.1. Familya Hesperidae

Küçük boyutları ve hızlı hareket etmeleri sebebiyle zıplıyormuş gibi görünen ve bu sebeple Zıpzıplar adını alan genellikle koyu renkli kelebeklerin bulunduğu familyadır. 3500' ü aşkın türe sahip olan familyanın 15 türü bu çalışmada görülmüştür.

4.2.1.1. *Erynnis tages* (Linnaeus, 1758) (Paslı zıpzıp)

4.2.1.2. *Carcharodus stauderi* (Reverdin, 1913) (Cezayir Zıpzıpt)

4.2.1.3. *Carcharodus alceae* (Esper, 1780) (Hatmi zıpzıp)

4.2.1.4. *Carcharodus orientalis* (Reverdin, 1913) (Şark Zıpzıpt)

4.2.1.5. *Spialia phlomidis* (Herrich-Schäffer, 1845) (Acem Zıpzıpt)

4.2.1.6. *Spialia orbifer* (Hübner, 1823) (Kızıl zıpzıp)

4.2.1.7. *Muschampia nomas* (Hübner,[1802]) (Suriye Zıpzıpt)

- 4.2.1.8. *Pyrgus serratulae* (Rambur, 1839) (Zeytuni zıpzıp)
- 4.2.1.9. *Pyrgus melotis* (Duponchel, 1834) (Ege zıpzıpı)
- 4.2.1.10. *Pelopidas thrax* (Hübner, 1821) (Beyaz çilli kara zıpzıp)
- 4.2.1.11. *Gegenes pumilio* (Hoffmannsegg, 1804) (Cüce Zıpzıp)
- 4.2.1.12. *Gegenes nostrodamus* (Fabricius, 1793) (Nostrodamus)
- 4.2.1.13. *Ochlodes venatus* (Bremer-Grey) (Esper, 1777) (Orman zıpzıpı)
- 4.2.1.14. *Thymelicus sylvestris* (Poda, 1761) (Sarıantenneli Zıpzıp)
- 4.2.1.15. *Thymelicus hyrax* (Lederer, 1861) (Levantin Zıpzıpı)

4.2.1.1. *Erynnis tages* (Linnaeus, 1758) (Pahlı zıpzıp)

Sinonim: *tages* Linnaeus,1758 *morio* Scopoli,1763 *geryon* Rottemburg,1775 *subclarus* Verity,1921.

Orijinal referans: Linnaeus, 1758.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Erzin, Yayladağı, Samandağ.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Haziran ayları, 0 – 2000 m arasında uçar.

Şekil 89. *Erynnis tages* (Paslı zıpzip)

4.2.1.2. *Carcharodus stauderi* (Reverdin, 1913) (Cezayir Zıpzipı)

Sinonim: *stauderi* Reverdin, 1913.

Orijinal referans: Reverdin, 1913.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Erzin.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Mart – Ekim ayları 0 – 1800m arasında uçar.

Şekil 90. *Carcharodus stauderi* (Cezayir Zıpzıpzı)

4.2.1.3. *Carcharodus alceae* (Esper, 1780) (Hatmi zıpzıp)

Sinonim: *alceae* Esper,[1780] *malvae* Hufnagel,1766 *nec* Linn.,1758 *malvarum* Hoffmannsegg,1804 *magnaustrialis* Verity,1924 *corsicus* Picard,1948.

Orijinal referans: Esper, 1780

Koruma Statüsü: LC

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mart – Kasım ayları, 0 – 2500 m arasında uçar.

Şekil 91. *Carcharodus alceae* (Hatmi zıpzıp)

4.2.1.4. *Carcharodus orientalis* (Reverdin, 1913) (Şark Zıpzıpı)

Sinonim: *orientalis* Reverdin,1913 *centralanatolica* Pfeiffer,1927 *aestatis* Verity,1928 *postorientalis* Verity,1928 *maccabaeus* Hemming,1932.

Orijinal referans: Reverdin, 1913.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Altınöz, Antakya, Yayladağı.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Mayıs – Eylül ayları, 0 – 2000m arasında uçar.

Şekil 92. *Carcharodus orientalis* (Şark Zıpzıpzı)

4.2.1.5. *Spialia phlomidis* (Herrich-Schäffer, 1845) (Acem Zıpzıpzı)

Sinonim: *phlomidis* HerrichSchäffer,[1845] *eupator* Hemming,1932 *kiki* Higgins,1974.

Orijinal referans: Herrich-Schäffer, 1845.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Temmuz – Ağustos ayları, 0 - 1800m arasına uçar.

Şekil 93. *Spialia phlomidis* (Acem Zıpzıpzı)

4.2.1.6. *Spialia orbifer* (Hübner, 1823) (Kızıl zıpzıp)

Sinonim: *orbifer* Hübner,[1823] *tesselloides* Herrich-Schäffer,[1845]

Orijinal referans: Hübner, 1823.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Tümü

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Ekim ayları, 0 – 2000 m arasında iki nesil olarak uçar.

Şekil 94. *Spialia orbifer* (Kızıl zıpzıp)

4.2.1.7. *Muschampia nomas* (Hübner,[1802]) (Suriye Zıpzıpı)

Sinonim: *tessellum* Hübner,[1802] *hibisci* Böber,1812 *mazzola* Ochsenheimer,1816

Orijinal referans: Hübner, 1802

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Samandağ.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Temmuz ayları, 0 – 1500m arasında uçar.

Şekil 95. *Muschampia nomas* (Suriye Zıpızı)

4.2.1.8. *Pyrgus serratulae* (Rambur, 1839) (Zeytuni zıpız)

Sinonim: *serratulae* Rambur,[1839] *caecus* Freyer,1846 *occidentalis* Lucas,1910 *nec* Skinn.,1906 *planorum* Verity,1925 *magnagallica* Verity,1931 *plurisignata* Silbernagel,1946 *arvernensis* Picard,1948.

Orijinal referans: Rambur, 1839.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Erzin

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Haziran – Ağustos ayları, 0 – 2400 m arasında uçar.

Şekil 96. *Pyrgus serratulae* (Zeytuni zıpzıp)

4.2.1.9. *Pyrgus melotis* (Duponchel, 1834) (Ege zıpzıpı)

Sinonim: *melotis* Duponchel,[1834] *hypoleucos* Lederer,1853 *jordana* Hemming,1932.

Orijinal referans: Duponchel, 1834.

Koruma Statüsü: LC.

Yayladağı, Kırıkhan, Antakya, Erzin.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Ağustos ayları, 0-2000m arasında iki nesil olarak uçar.

Şekil 97. *Pyrgus melotis* (Ege zıpzıpzı)

4.2.1.10. *Pelopidas thrax* (Hübner, 1821) (Beyazçilli karazıpzıpzı)

Sinonim: *thrax* Hübner,[1821] *midea* Walker,1870

Orijinal referans: Hübner, 1821.

Koruma Statüsü: LC,

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Samandağ, Defne, Antakya.

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Nisan – Ekim ayları, 0 - 2500m arasında iki nesil olarak uçar.

Şekil 98. *Pelopidas thrax* (Beyazçilli karazıpız)

4.2.1.11. *Gegenes pumilio* (Hoffmannsegg, 1804) (Cüce Zıpızp)

Sinonim: *pumilio* Hoffmannsegg,1804 *pygmaeus* Cyrilli,1787 *nec* Fabr.,1775 *aetna* Boisduval,1840 *lefebvrii* Rambur,1842 *monochroa* Rebel,1907

Orijinal referans: Hoffmannsegg, 1804.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Defne, Erzin, Samandağ.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Ocak – Kasım ayları, 0 - 2000m arasında uçabilir.

Şekil 99. *Gegenes pumilio* (Cüce Zıpzıp)

4.2.1.12. *Gegenes nostradamus* (Fabricius, 1793) (Nostradamus)

Sinonim: *nostradamus* Fabricius,1793 *proclea* Walker,1870 *karsana* Moore,1874
pumiliominima Verity,1931 *megalegyna* Verity,1940.

Orijinal referans: Fabricius, 1793.

Koruma Statüsü: DD.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Defne, Samandağ.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Mayıs – Ekim ayları, 0 – 500 m arasında uçar.

Şekil 100. *Gegenes nostrodamus* (Nostrodamus)

4.2.1.13. *Ochlodes venatus* (Bremer-Grey) (Esper, 1777) (Orman zıpzıdı)

Sinonim: *venatus* Bremer & Grey,[1852]

Orijinal referans: Esper, 1777.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Samandağ, Erzin, Antakya

Türün uçuş dönemleri bulunabileceği yükselti aralığı: Mayıs – Ağustos ayları, 0 – 3000m arasında uçar.

Şekil 101. *Ochloides venatus* (Orman zıpzıpzı)

4.2.1.14. *Thymelicus sylvestris* (Poda, 1761) (Sarıantemli Zıpzıpzı)

Sinonim: *sylvestris* Poda,1761, *flava* Brünnich,1763, *linea* Müller,1764, *thaumas* Hufnagel,1766, *divaricatus* Fourcroy,1785, *venula* Hübner,[1813], *obscura* Verity,1905
Orijinal referans: Poda, 1761.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya, Erzin, Yayladağı.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Mayıs – Ağustos ayları, 0 – 2000m arasında uçar.

Şekil 102. *Thymelicus sylvestris* (Sarıanteni Zıpzıp)

4.2.1.15. *Thymelicus hyrax* (Lederer, 1861) (Levantin Zıpzıpı)

Sinonim: *hyrax* Lederer, 1861 *pfeifferi* BytinskiSalz & Brandt, 1937.

Orijinal referans: Lederer, 1861.

Koruma Statüsü: LC.

Türün Hatay'da tespit edildiği ilçeler: Antakya.

Türün uçuş dönemleri ve bulunabileceği yükselti aralığı: Haziran – Temmuz ayları, 0 – 1700m arasında uçar.

Şekil 103. *Thymelicus hyrax* (Levantin Zıpzıdı)

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, İrlanda, İngiltere ve Norveç'nin barındırdığı kelebek türü sayısından daha fazla kelebek türü, Hatay ili sınırları içerisinde tespit edilmiştir.

Yapılan arazi çalışmaları sonucunda, *Papilionidae* (7), *Pieridae* (12), *Lycaenidae* (30), *Nymphalidae* (19), *Satyridae* (16), *Hesperiidae* (15) familyalarına ait toplam 101 tür belirlenmiş ve 3 türün de tehlikede olduğu saptamıştır. *Lycaenidae* familyasına ait endemik olan, *Polyommatus bollandi*, Kritik (CR), *Cigaritis cilissa* ‘‘Tehlikede ‘‘(EN), *Chilades galba* (NA), *Aricia bassoni* (DD), *Pieridae* familyasına ait *Euchloe belemia* (Akdeniz öyklosu) (NA), *Satyridae* familyasına ait *Melanargia syriaca*, Duyarlı (VU) ve *Hesperiidae* familyasına ait *Gegenes nostrodamus* (DD) tespit edilmiştir. Ayrıca, *Pseudochazara mniszechii* (Step Yalancıcadısı), *Satyrus ferulus* (Haşmetli Pirireis), *Polyommatus bollandi* (Çokgözlü Hatay Mavis), *Spialia phlomidis* (Acem Zıpızıpı) yalnızca Antakya, Kızıldağ'da gözlenmiştir.

Polyommatus bollandi, dünyada yalnızca Amanos Dağları'nın, Hatay Kızıldağ bölgesinde bulunmaktadır. (Dumont, 1998). Yayılış alanı ile ilgili Karaçetin ve ark. (2011) ,100 km²'den daha kısıtlı bir bölgede olduğunu yaşam alanının ise 10 km²'den de az olduğunu belirtmiştir. Ayrıca bu bölgede yoğun olarak madencilik çalışmalarının olduğunu ve kelebeğin biyolojisi, ekolojisi, dağılımı ve davranışları hakkında çok az bilginin olduğunu da belirtmişlerdir. Bu sebepler türün ‘‘Kritik’’ (CR) olarak sınıflandırılmasında etkili olmuştur. Dumont (1998, 2000), *Polyommatus bollandi* 'nin kaydedildiği tek yer olan Kızıldağ'da yaşam alanı hakkında kısa bilgi vermiştir. Akarsular, çayırılık alanlar ve orman içi açıklıkları yoğundur. *Polyommatus bollandi* ve *Polyommatus icarus* arasında çok fazla morfolojik benzerlik olduğu da yazarın tespitleri arasında yer alır. Kızıldağ'da 1400-1650 metreleri arasında yapılan arazi çalışmalarında, madem arama faaliyetlerini, akarsuların azaldığı, çayırılıkların ise mera olarak kullanıldığını, *Polyommatus bollandi* 'nin çok az sayıda gözlendiğini kaydettik. Tez çalışması sırasında *Polyommatus bollandi*, yalnızca *Genista anatolica* bitkisine yumurtlarken görülmüş, *Polyommatus icarus* ise *Lotus corniculatus*, *Medicago sativa*, *Trifolium pratense* gibi 3 bitkiye yumurta bıraktığı tespit edilmiştir.

Polyommatus bollandi ile ilgili koruma çalışmalarından bahseden Karaçetin ve ark. (2011), türün ekolojisi, biyolojisi ve dağılımı hakkında daha sık araştırma

yapılmasının gerekli olduğunu belirtmiştir. Dumont (1998, 2000), ise *Polyommatus bollandi* 'yi yok olma aşamasına getirebilecek sebepler olarak; bölgede mevsime bağlı yerleşim alanlarının genişlemesi, kontrolsüz çöp boşaltımı, aşırı ve kontrolsüz otlatma, nadir bitkilerin toplanması, su kaynaklarının değiştirilmesi, yol yapımı, orman yangınları ve taş ocağı işletilmesi, madencilik gibi faaliyetlerden bashedmektedir.

Türü tehlikede olan ve bu çalışmada tespit edilen *Cigaritis cilissa* (Akdeniz Şeytancığı) (EN), yalnızca Yayladağı ilçesinde görülebilmektedir. Karaçetin ve ark. (2011)'e göre bu türün yaşam alanının 36 km²'den büyük olabileceği tahmin edilse de, 500 km²'yi de geçmeyeceği düşünülmektedir. Atay ve ark (2013) ise kelebeğin yaşam alanında 2 yıllık bir çalışma yürütmüş ve bu süreçte alanın molozla kaplandığını belirtmiştir.

Yalnızca Erzin ilçesinde gözlenen bazı türler ise; *Polyommatus amandus*, (Çokgözlü Amanda) *Polyommatus thersites*, (Çokgözlü menekşemavisi) *Polygoni egea*, (Anadolu yırtıkırtığı) *Argynnis aglaja*, (Güzel inci) *Brenthis daphne*, (Böğürtlen brentisi) *Carcharodus stauderi*, (Cezayir Zıpızı) *Pyrgus serratulae*, (Zeytuni zıpızı) *Pyrgus melotis* (Ege zıpızı) olup, *Hesperiidae* familyasına ait en çok tür bu ilçede bulunmuştur.

30 kelebek türü, çalışmanın yapıldığı tüm ilçelerde tespit edilirken, 72 türle en çok kelebek türü bulunduran ilçe Antakya olmuştur. 71 türle Erzin ve 55 türle Samandağ, yüksek sayıda tür barındıran diğer ilçelerdir. Sırasıyla. Belen 39, Defne 38, Dört Yol 36, İskenderun ve Kırıkhan 34'er, Altınözü, Arsuz ve Hassa'da 30'ar tür tespit edilmiştir.

Yapılan çalışmalar sonucunda kelebekler üzerine antropolojik etkiler belirlenmiştir. Düzensiz tarım arazileri açmak, bilinçsiz tarım ilaçları kullanma, aşırı ve kontrolsüz otlatma, izinsiz mera alanları açma, çöp, moloz dökme, kontrolsüz ve kaçak yapılaşma, maden çıkarma faaliyetleri, anız yakma, orman yangınları gibi faktörlerin kelebekler üzerine olumsuz sonuçlar doğurduğu tespit edilmiştir. Kelebek popülasyonlarında azalma, aynı dönem, farklı zamanlarda yapılan arazi çalışmalarında türün gözlenenemesi veya önceki dönem daha fazla birey sayısı gözlenmesine bu etkenler sebep olduğu söylenebilir.

KAYNAKLAR

- Atahan A. 2013. Antakya’da yeni kelebek türü. Hatay Keşif Dergisi 76. Sayı :21.
- Atahan A. Atahan, G. Gül, M. Atahan, M. 2018. Hatay’ın kelebekleri. 72 yayın, 1-179. Ankara, Türkiye.
- Atay, E. Atahan, A. Gül, M. Kılıç, U. 2013. Hatay’da Kelebek Gözlem Çalışmalarının Değerlendirilmesi. Karadeniz Fen Bilimleri dergisi. 3(9): 17-33.
- Dumont D. 1998. Une nouvelle escepe de Lyceanidae du sud de la Turqui: Polyommatus, bollandi n.sp. Linneana Belgica, Pars XVI, 8: 335-338.
- Kahraman, Z. (2011). Hatay Yöresindeki Gündüz Kelebek (Rhopalocera) Çeşitliliğinin Mitokondriyal COX Alt Ünite 1 Geni Hedeflenerek Ortaya Çıkarılması.
- Karaçetin, E. ve Welch, H.J. 2011. Türkiye’deki Kelebeklerin Kırmızı Kitabı. Doğa Koruma Merkezi. Ankara, Türkiye.
- Koçak. A.Ö. and Kemal. M. 2006. *Checklist of the Lepidoptera of Turkey*. Centre for Entomological Studies Ankara. 1: 1-196.
- Koçak. A.Ö. and Kemal. M. 2007. Revised and annotated checklist of the Lepidoptera of Turkev. Centre for Entomological Studies Ankara. 8: 1-150.
- Koçak. A.Ö. and Kemal. M. 2009. Revised checklist of the Lepidoptera of Turkey. Centre for Entomological Studies Ankara. 17: 1-150.
- Sözen M. 2013. Kelebekler; Doğanın Sessiz Kanatları. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, 1-20.
- Okyar Z, Aktaç N. 1997. Türkiye lepidoptera faunası için iki yeni tür: *Calastigia corydalarid* (Graeser, 1888) (*Lepidoptera: Geometridae*); *Catocala sponsa* (Linnaeus, 1767) (*Lepidoptera: Noctuidae*). Türkiye Entomoloji Dergisi, 21 (4): 275-282.
- Tshikolovets V. 2011. Butterlies of Europe and Mediteranean Area. Tshikolovets Publications, Pardubice, Czech Republic.
- Anonim. <http://www.trakel.org/pdf/33588.pdf> Son erişim tarihi 01.09.2019

ÖZGEÇMİŞ

Yazar, 1985 yılında Hatay ilinin Antakya ilçesinde doğdu. İlkokul, Ortaokul ve Liseyi Hatay'da tamamladı. Mustafa Kemal Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü'nü 2007 yılında kazandı. Üniversiteden 2012 yılında mezun oldu. Mustafa Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Biyoloji Anabilim Dalında Eylül 2012 – Ağustos 2019 tarihleri arasında Yüksek Lisans öğrenimine devam etti. 2014 yılında Fina Enerji holding A.Ş.'nin Hatay'daki Rüzgâr Enerji Santralinde, ‘Yaban Hayat Uzmanı’ olarak işe başladı. Aynı şirkette görevine devam etmektedir.

